

J. PESKOV
JA
B. ŠABAD

**SOTSIALISTLIK
DEMOKRAATIA
JA SELLE**

„krüitikud“

2-43576

A-22180 III

J. PESKOV JA B. ŠABAD

SOTSIALISTLIK
DEMOKRAATIA JA SELLE
„KRIITIKUD“

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1958

Originaali tiitel:

Е. Песков, Б. Шабад

Социалистическая демократия и ее «критики»

Москва, 1957 г.

Tõlkinud A. Jürtau

Käesolevas brošüüris kummutatakse kodanlike poliitikute, kodanluse õpetatud kannupoiste ja revisionistide «argumendid», kes püüavad moonutada sotsialistliku demokraatia olemust ning laimata selle suuri saavutusi. Brošüür sisaldab ulatuslikku faktilist materjali, mis annab tunnistust NSV Liidus ja rahvademokraatiamaades kehtestatud tõelisest rahvavõimust. Autorid näitavad kodanliku demokraatia, ühiskonna tühise vähemuse jaoks kehtiva demokraatia võltsi ning rahvavastast iseloomu.

Vaevalt küll leidub mingit teist küsimust, mida imperialismi poliitikut ja ideoloogid oleksid nii palju moonutanud kui demokraatia küsimust.

Milles seisab demokraatia olemus? Millised on selle põhilised jooned ja tunnused? Milline ühiskondlik kord on tõeliselt demokraatlik? Kõige selle kohta levitab meie päevil kodanlik propaganda — alates müüdavast kapitalistlikust ajakirjandusest ja valelikust «Ameerika Häälest» kuni «soliidsete» teaduslike töödeni — eriti palju väljamõeldisi. Isegi niisuguseid äärmusse kalduvaid imperialistliku reaktsiooni ja agressiooni avaldusi nagu sotsialismimaade vastu suunatud kontrrevolutsioonilist õõnestustööd, vandenõusid, spionaaži, diversiooniakte, Ungaris toimunud fašistlikku mässu kujutavad kodanluse poliitikut ja ideoloogilised kannupoisid «demokraatia kaitsmise» aktidena.

Muidugi, elu ise, Nõukogude riigi neljakümne-aastase olemasolu ja tegevuse kogemused, sotsialismi maailmasüsteemi tekkimine ja edusammud veenavad rahvahulki sotsialistliku demokraatia suurtes eelistes, võrreldes silmakirjaliku kodanliku demokraatiaga. Kogu kaasaegne ühiskondlik areng annab praktilise, faktidega kontrollitud vastuse küsimusele demokraatia olemusest, sellest, milline kord on tõeliselt demokraatlik. Kuid just sellepärast koonдавadki imperialismi apoloogeetid oma jõupingutused sellele, et laimata sotsialistlikku demokraatiat ja kujutada sügavat kriisi üle elavat rahvavastast kapitalistlikku korda «demokraatlikuna».

Sääraseid katseid on tehtud varemgi — alates Nõukogude riigi tekkimise esimestest päevadest, alates Suurest Sotsialistlikust Oktoobrirevolutsioonist, mis andis väga tugeva hoobi kodanlikule ideoloogiale, töölisliikumises esinevale reformismile ja oportunistide ideoloogiale. Sellest hoo-

limata on kodanlik propaganda ja revisionistlikud «teoreetikud» viimastel aastatel tugevdanud oma rünnakuid sotsialistliku demokraatia vastu.

Ühest küljest rahvahulkade suurenev rahulolematuse imperialistide reaktsoonilise sisepoliitika ja agressiivse välispoliitikaga ning teisest küljest demokraatia edasine tugevnemine ja laienemine sotsialistliku leeri maades — see tingibki kaasaegse kapitalismi advokaatide suurenenud aktiivsuse. Eriti püüavad nad oma kontrrevolutsioonilistel eesmärkidel ära kasutada selle kriitika, mida tehakse sotsialistliku leeri maades parteitöös ja riiklikus ülesehitustöös esinevate üksikute, isikukultusega seotud puuduste kõrvaldamiseks.

Sotsialistliku demokraatia halvustamise eesmärgil püüavad imperialistliku kodanluse ideoloogid eelkõige õõnestada ja näidata moonutatult selle aluseid. Nende rünnakute peamiseks objektiks on marksistlik-leninlik õpetus proletaristsest revolutsioonist, proletariaadi diktatuurist, kommunistlike ja töölisparteide juhtivast osast sotsialistlikes riikides.

PROLETAARNE REVOLUTSIOON — AJALOOLISE PROGRESSI TÄHTSAMAD AKTE

Sotsialistlik demokraatia tekkis Venemaal ning mitmel Euroopa ja Aasia maal toimunud võiduka proletaristse revolutsiooni tulemusena. Ainult ühiskonna järjekindel revolutsiooniline ümberkujundamine, mida teostab proletariaat liidus talurahvaga, võib viia ja viiski tegelikult esmakordselt inimkonna ajaloos tõelise rahvavõimu kehtestamisele.

Seepärast suunavadki kodanluse poliitikud ja ideoloogid sotsialistlikku demokraatiat laimata püüdes oma rünnakud esmajärjekorras proletaristse revolutsiooni vastu.

Suurest Oktoobrist on möödunud juba 40 aastat, kuid ka tänapäeval, samuti nagu ajaloolistel aastatel 1917. aasta oktoobripäevil, ei säästa kodanlikud ministrid ja kindralid, publitsistid ja professorid oma jõudu, et kogu maailma töörahva silmis maha teha seda ajaloolise progressi tähtsamat akti.

Kes küll pole püüdnud laimata Oktoobrirevolutsiooni: Winston Churchill ja John Foster Dulles, renegaat Kautsky ja kaasaegsed revisionistid. Samal tööpõllul tegutsevad

innukalt ka arvukad monopolide õpetatud kannupoisid: tuntud ameerika sotsioloog, endine trotskist James Burnham, kes andis välja laimavad raamatud «Ohjeldamine või vabastamine. Ameerika Ühendriikide välispoliitika eesmärkide uurimus» ja «Õõnestusvõrk»; Kanada «poliitiliste teaduste» professor H. B. Mayo, kes kirjutas raamatu «Demokraatia ja marksism», mis on varustatud tuntud ameerika luuraja kindral Baedell Smithi kiitva eessõnaga, ja paljud teised.

Eriti tihti tungivad kodanlikud «kriitikud» vägivalda tarvitamise pärast kallale Suurele Sotsialistlikule Oktoobri-revolutsioonile ja nendele revolutsioonilistele ümberkujundustele, mis viisid rahvademokraatiamaade loomisele Euroopas ja Aasias, ning kuulutavad need sel «alusel» «antidemokraatlikeks».

On muidugi õige, et Venemaal toimunud Suure Sotsialistliku Oktoobri-revolutsiooni ja reas rahvademokraatiamaades teostatud revolutsiooniliste ümberkujunduste käigus oli proletariaat liidus talurahvaga sunnitud tarvitama ühel või teisel kujul ja määral vägivalda kodanluse suhtes. Kuid kas siis selles seisab meie aja suurte revolutsiooniliste muutuste olemus, mis tegid reas maades lõpu oma aja äraelanud kapitalistlikule korrale, mis põhineb elanikkonna valdava enamuse ekspluateerimisel käputäie rikaste poolt? Proletaarne revolutsioon on kodanliku ühiskondliku korra majanduslike ja poliitiliste aluste põhjalik muudatus, mille teostab ühiskonna rõhuva enamuse huvides seesama enamus. Juba ainult see kõneleb proletaarse revolutsiooni sügavalt demokraatlikust iseloomust, kusjuures proletaarne revolutsioon tähendab poliitilise võimu ja tootmisvahendite eraomanduse seaduspärast üleminekut kõige progressiivsema klassi — proletariaadi kätte.

Ajalugu tunneb palju revolutsioone, mis on avaldanud suurt mõju rahvaste saatusele. Inglise kodanlik revolutsioon XVII sajandil, Prantsuse kodanlik revolutsioon XVIII sajandi lõpul, Ameerika asumaade sõda sõltumatus eest aastail 1775—1783, 1848. aasta revolutsioon Saksamaal — kõik need revolutsioonid olid teetähisteks rahvaste elus. Kuid mitte kunagi minevikus ei tähistanud ükski revolutsioon nii sügavat pööret majanduses, ühiskonna klassisstruktuuris ja rahvuslikes suhetes kui Suur Sotsialistlik Oktoobri-revolutsioon meie maal. See revolutsioon ei asendanud üht ekspluateerimise vormi teisega, nagu see toimus mineviku

revolutsioonides, vaid hävitas ühe inimese igasuguse ekspluateerimise teise inimese poolt ning kõik rahvusliku rõhutamise ja rahvusliku võrdsusetuse vormid. Selles seisabki Suure Oktoobri suur ajalooline tähtsus. Kukutanud mõisnike ja kapitalistide võimu, kehtestas Oktoobrirevolutsioon meie maal töölisklassi poliitilise ülevõimu, proletariaadi diktatuuri, nõukogude võimu kui laiade rahvahulkade demokraatia kõrgeima vormi. Esmakordselt ajaloos said vabrikud, tehased ja raudteed, maa ja maapõuevarad töörahva omandiks. Oktoobrirevolutsioon kuulutas välja rahu ning näitas kõigile rahvastele kätte väljapääsu verisest imperialistlikust tapatalgust. See suur rahvarevolutsioon on näide tööliste ja talupoegade üljulgest, ülimalt ennastsalgavast võitlusest sõja vastu, rahvaste vahelise rahu eest. Oktoobri esimeseks dekreediks oli leninlik rahudekreet.

Need nelikümmend aastat, mis on möödunud Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni ajaloolistest päevadest, näitasid selgesti tema sügavat demokraatlikku mõtet ja tõeliselt progressiivset tähtsust.

Purustanud kodanlik-feodaalse korra ahelad, viis Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon teadlikule ajaloolisele loovale tööle miljonilised töörahva hulgad, kes olid saanud oma maa tõelisteks peremeesteks.

Kui töölised ja talupojad ise lahendavad kõik oma maa majandus- ja poliitilise elu küsimused ning valitsevad riiki rahva huvides, siis see ongi tõeline demokraatia, mille saavutamiseks Venemaa proletariaat tarvitas revolutsioonilist vägivalda tühise käputäie rõhujate suhtes: viskas ajaico-prügimäele tema turjal istunud valitseva kliki — Romanovite dünastia ja end Entente'ile maha müünud Kerenski Ajutise Valitsuse.

Missugune klass tarvitab vägivalda ja kelle vastu? Kelle huvides seda tehakse?

Proletaarse revolutsiooni kodanlikud «kriitikud» püüavad neid küsimusi teadlikult vassida. Kuid looduses ei esine ju abstraktset vägivalda. On olemas revolutsiooniline vägivald, mis väljendab rahvahulkade tahet ja huve, ning kontrrevolutsiooniline vägivald, mida tarvitatakse ekspluataatorliku vähemuse huvides.

Kapitalism, samuti nagu iga teine ekspluataatorlik kord, põhineb töötajate majanduslikul, poliitilisel ja moraalsel

rõhumisel, rahva demokraatlike õiguste ja vabaduste jalge alla tallamisel. Ilma vägivaldlasta on kapitalistlik kord mõeldamatu. Tarvitseb ainult meenutada maa pealt ära aetavate talupoegade laostumist, oma õiguste eest välja astuvate tööliste jälitamist, asumaade päriselanike halastamatut ekspluateerimist, mitmesuguste maade kapitalistlike kiskjate omavahel võistlevate grupeeringute poolt valla päästetavaid hävitussõdu, hitlerlikke surmalaagreid ja palju, palju teisi kuritegusid, mida kodanlus on oma ajaloosilisel teel inimkonna vastu toime pannud.

Neil juhtudel, kus kodanlus sunnib rahvahulki proletarise revolutsiooni protsessis vägivalda tarvitama, soodustab vägivald ühiskondliku arengu aktuaalsete küsimuste lahendamist, inimkonna progressi. Proletariaat haarab relvad, et murda ekspluateatorlike klasside vastupanu ja rajada teed uue, klassideta ühiskonna ülesehitamisele. Nii toimiti meie maal Oktoobrirevolutsiooni käigus.

«Meil on õigus olla uhked,» kirjutas V. I. Lenin, «ja pidada end õnnelikuks selle üle, et meie kukutasime esimestena maakera ühes nurgas tolle metsiku kiskja, kapitalismi, kes ujutas maa üle verrega, viis inimkonna nälja ja metsistumiseni ning kes hukkub möödapääsmatult ja peatselt, kui kohutavalt metsikud tema surmaeelse määratsuse avaldused ka oleksid.»¹

Niisugune on rahvahulkade huvides tarvitav revolutsiooniline vägivald.

Teisest küljest võib kontrrevolutsioonilise vägivalda kohta tuua niisuguseid näiteid, nagu versailaste poolt Pariisi Kommuuni vastu rakendatud metsik terror ning kontrrevolutsiooniliste jõudude poolt välismaiste imperialistide toetusel ja osavõtul peetud kodusõda noore Nõukogude vabariigi vastu.

Kapitalistlikes maades on viimasel ajal ilmunud suur hulk raamatuid ja artikleid, milles kodanlikud poliitikategelased anduvad mälestustele ja valavad palavaid pisaraid selle pärast, et neil ei õnnestunud relva jõul maha suruda Vene revolutsiooni. Nii väljendas näiteks üks noore Nõukogude vabariigi vastu suunatud interventsiooni peaorganisaatoreid Winston Churchill sügavat kahetsust seeses asjaoluga, et imperialistlikel riikidel ei läinud korda Vene revolutsiooni «kägistada hällis».

¹ V. I. Lenin, Teosed, 27. kd., lk. 461.

Oma mälestustes, mis on avaldatud Ameerika ajakirjas «Foreign Affairs», kurdab tuntud inglise luuraja, rea Nõukogude-vastaste vandenõude organiseerija Lockarth selle üle, et Ajutine Valitsus ja Entente'i riigid ei olevat Vene revolutsiooni mahasurumisel ilmutanud küllaldast valjust ja operatiivsust. Ta meenutab Kerenski ja lord Beaverbrooki vahelist vestlust, mis toimus tema juuresolekul. Kerenskilt küsiti:

«Kas teil oleks õnnestunud jagu saada bolševikest, kui te oleksite sõlminud separaatrahu?»

«Muidugi,» vastas ta. «Me oleksime praegu Moskvast.»

«Mispärast,» küsis lord Beaverbrook, «te seda siis ei teinud?»

Sellele vastas Kerenski:

«Me käitusime liiga naiivselt...»

«Kuid tegelik vastus,» teeb Lockarth järelduse, «oleks kõlanud nii: «Me olime liiga korralikud.»» Ning lisab juurde: «Korralikkusel pole kohta võitluses kommunismiga.»

Kerenski, Lockarth ja teised kontrrevolutsionäärid kurdavad ilmaasjata oma «korralikkuse» üle. Nad tegid selleks muidugi kõik, et kähistada Oktoobrirevolutsiooni.

Isegi niisugune ustav Ameerika imperialismi teener, nagu seda on endine Ameerika Ühendriikide saadik Moskvast George Kennan, kirjutab oma «ajaloolistes uurimustes», et Ameerika pani mängu kõik jõud kontrrevolutsioonilisele Ajutisele Valitsusele toetuse osutamiseks. Vastutasuna sellele toetusele, nagu märgib Kennan, lubas Kerenski Valgele Majale Venemaa proletariaadi ülestõusu viie päevaga maha suruda. Ja muidugi polnud Kerenski hoopiski mitte «korralikkuse» tõllu sunnitud pärast oma rahvavastaste plaanide läbikukkumist põgenema autos, mis kuulus Ameerika sõjaväeatašee asetäitjale Petrogradis, nagu kirjutab Kennan.

Sõjategevus ja näljablokaad, roimarlik atentaat ülemaailmse proletariaadi juhile V. I. Leninile, Uritski, Volodarski, Vorovski ja Voikovi tapmine, diversiooniaktid ja spionaaž — pole niisuguseid alatuid vahendeid, mida kodanlus poleks tarvitanud rahvaste vastu, kes rebisid puruks imperialismi ahelad.

Kontrrevolutsioonilise vägivalla ilmekaks avalduseks oli fašistlik mäss Ungaris 1956. aasta sügisel, kui sisemine kontrrevolutsioon ja rahvusvahelise imperialistliku reaktiooni jõud võtsid sotsialismi saavutuste likvideerimiseks

ja rahvademokraatliku korra kukutamiseks tarvitusele verise valge terrori. Peites end «vabaduse» ja «demokraatia» maski taha, tapsid ja piinasid fašistlikud pogrommide organiseerijad kommuniste, rahvademokraatliku Ungari aktiivseid ülesehitajaid, nagu see on dokumentides tõestatud Ungari Töölise ja Talupoegade Valitsuse Valges raamatus. Budapesti laternapostidel kõlkuvad poodud, suurte rahvuslike väärtuste rüüstamine ja hävitamine, Rahvamuuseumi mahapõletamine, tuleriidad Shakespeare'i, Romain Rolland'i, Gorki raamatutest — säärane on kodanliku demokraatia tõeline pale, mis nii selgelt ilmnes kontr-revolutsiooni määramise päevil Ungaris.

Proletaarse revolutsiooni kodanlike «kriitikute» tähelepanu võiks juhtida ka niisugusele faktile, et Ameerika Ühendriikide valitsevad ringkonnad kuulutasid terrori, diversiooni, spionaaži ja provokatsiooni ametlikult kontr-revolutsioonilise poliitika peamiseks relvadeks sotsialismi-maade vastu. Alates 1951. aastast, vastavalt «Vastastikuse julgeoleku tagamise» seadusele, assigneeritakse Ameerika Ühendriikides avalikult sadu miljoneid dollareid õonestustegevusele sotsialistliku leeri maade vastu. Nende dollari-tega aetakse kurikuulsat «vabastuspoliitikat», mille eesmärgiks on sotsialistliku leeri maade seaduslike rahvademokraatlike valitsuste vägivaldne kukutamine. Selle poliitika põhiliseks vahendiks, nagu tunnistavad selle poliitika organiseerijad ja innustajad, on vandeseltslaslik, põrandaalune tegevus ja terror. Nii ütles üks «Vastastikuse julgeoleku tagamise» seaduse autoreid, endine ameerika kongressman Kearsten, selgitades, kuhu lähevad mainitud seaduse järgi assigneeritavad dollarid: «Meie peame toetama põrandaalust vabadusliikumist kommunistlikes maades.» Edasi lisas ta juurde: «Kui ma ütleksin, et terror ei etenda Ida-Euroopa vabadusliikumises mingit osa, siis see tähendaks, et meil ei ole isegi ettekujutust, mis vabadusliikumine see on.»

Niisugune on kodanluse kontr-revolutsiooniline vägivald. Kõigi nende faktide valguses on päevselge, kui silmakirjalikud on imperialismi ideoloogiliste kannupoiste targutused proletaarse revolutsiooni «antidemokratismist».

Sotsialistliku demokraatia kodanlikud «kriitikud» ei piirdu oma kallaletungides proletaarsele revolutsioonile ainult katsetega moonutada sotsialistliku revolutsiooni ja üldse revolutsioonilise vägivalla tähtsust ja mõtet. Nad

püüavad ka kujutada kommuniste alati ja igasugustel tingimustel teostatava vägivaldse revolutsiooni pooldajatena. Sääraseid valeyhteid kasutavad kodanlikud valitsused ning eriti Ameerika Ühendriikide valitsus ja kohtukorraldus selleks, et põhjendada kommunistlike parteide vastu teostatavaid repressioone, et heita kommuniste vanglasse.

Just nii võltsijalikult tõlgitsesid ameerika kohtunikud marksistlikke seisukohti revolutsiooniküsimuses Ameerika Ühendriikides kommunistlike tegelaste vastu peetud arvukate kohtuprotsesside ajal.

Valelikku teesi sellest, et kommunistid eitavad peale vägivaldameetodite igasuguseid revolutsioonimeetodeid, püüavad tõestada ka kodanlikud sotsioloogid. Nii näiteks kirjutab meie poolt juba mainitud Mayo: «... erinevus marksisti ja demokraadi vahel seisab selles, et viimane usub võimalikkust saavutada majanduslikke muudatusi rahulike poliitiliste vahendite kasutamise teel...»

Imperialismi ideoloogid mätsivad teadlikult kinni selle fakti, et marksism-leninism lähtub proletaarse revolutsiooni rahuliku tee soovitatavusest, et kommunistid peavad teatud ajaloolistes tingimustes võimalikuks vältida revolutsiooni käigus vägivalda tarvitamist.

Teaduslik sotsialism on seisukohal, et ühiskonna revolutsioonilist ümberkujundamist võib teostada mitmesugusel viisil, mitmesugustes vormides, millede valik oleneb nii maa sisemistest tingimustest, eriti klassivõitluse teravusest ja ekspuataatorite vastupanujõust, kui ka olukorrast rahvusvahelisel areenil.

1872. aastal, pärast I Internatsionaali Haagi kongressi töö lõpetamist, ütles Marx Amsterdamis miitingul peetud kõnes, puudutades ühiskonna revolutsioonilise ümberkujundamise teede küsimust: «Tööline peab ühel ilusal päeval paratamatult võtma enda kätte poliitilise võimu...»

Kuid me pole kunagi väitnud, et sellele eesmärgile viivad tingimata ühesugused vahendid.

Me teame, et tuleb arvestada üksikute maade asutusi, kombeid ja traditsioone; ja meie ei eita, et on olemas maid..., kus töölised võivad saavutada oma eesmärgi rahulike vahenditega.»¹

Mida kodanluse ideoloogid ka räägiksid, on idee kapi-

¹ K. Marx ja F. Engels, Teosed, XIII kd., II osa, lk. 668—669 (v. k.).

talistliku ühiskonna ilma kodusõja ja teiste teravate klassi-võitluse vormideta sotsialistlikuks ühiskonnaks revolutsioonilise ümberkujundamise võimalikkusest olnud ja jääb proletaarsete revolutsiooni kohta käiva marksistliku õpetuse koostisosaks. See idee leidis endale praktilise kinnituse tööliklassi võitluse kogemustes reas Kesk- ja Kagu-Euroopa maades. Neis maades valitsevate tingimuste iseärasused — demokraatlike jõudude selge ülekaal ja Nõukogude vägede kohalviibimine — ei lasknud kodanlust valla päästa avalikku kodusõda ja välismaisi imperialiste teostada sõjalist interventsiiooni. Sellest oli tingitud võrdlemisi rahulik sotsialismile viiv arengutee — rea järjekindlate, ilma relvastatud võitluse ja kodusõjata teostatavate revolutsiooniliste ümberkujunduste tee. Sealjuures kasutati mõnedes maades, näiteks Tšehhoslovakkias, laialdaselt parlamentlikke võitlusvorme.

Proletariaadi revolutsioonilise võitluse ajaloolised kogemused annavad tunnistust sellest, et kommunistlikud parteid ei pea relvastatud ülestõusu, kodusõda ja teisi teravaid klassivõitluse vorme hoopiski tingimata vajalikeks ning et nad on sunnitud neid tarvitusele võtma ainult vastuabinõudena kodanluse kontrrevolutsiooniliste väljaarastumiste korral. Sellest annavad tunnistust näiteks Veebruarirevolutsioonile järgnenud vene bolševike võitluse kogemused.

Vene revolutsiooni edasise arenemise käigus aga, pärast juulipäevi, kui Ajutine Valitsus oli koondanud enda ümber kõik kontrrevolutsiooni jõud, teostas terrorit revolutsiooniliste rahvahulkade ja nende organisatsioonide vastu ning valmistus revolutsiooni maha suruma, oli bolševike partei sunnitud üle minema uuele taktikale — relvastatud ülestõusu ettevalmistamisele.

Kohe pärast Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni võitu esitas V. I. Lenin oma töös «Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded» ja reas teistes töödes sotsialismi rahulikule ülesehitamisele asumise plaani. Ning ainult «hingetõmbeaja» lõppemine, ainult kodusõda, mis sunniti meile peale sisemise ja välise kontrrevolutsiooni jõudude poolt, ajasid selle plaani tol korral nurja.

Ka Hiinas püüdis kommunistlik partei alati kindlustada rahvarevolutsiooni rahulikku arenguteed ja ainult reaktsioonilise kuomintangliku kliki poolt ameerika imperialistide toetusel valla päästetud kodusõda sundis hiina

rahvast relvi haarama. «Meie poliitika,» ütles seltsimees Lü Sao-tsi Hiina Kommunistliku Partei Keskkomitee poliitilises aruandes VIII ülehiinalisele partei kongressile, «seisis selles, et kui Kuomintang oleks soovinud rahu ja ümberkujunduste teostamist rahulikes tingimustes, siis see oleks vastanud rahva huvidele; seda me püüdsimegi saavutada. Sellest hoolimata me teadsime, et rahuigatsuste teostamine ei olenenud mitte meist, vaid valitsevaist klassistest. Me valmistusime täielikult ette ja olime võimelised mobiliseerima kõik rahva jõud Kuomintangi reaktsoonilise kliki purustamiseks, kui ta sunnib rahvale peale sõja, ja tegema nii, et sõjasüütaja lõikaks seda, mida ta külvas. Nimelt niisugune oligi ajaloo järeldus: need, kes kavatsevad hävitada rahva jõu, hävitati selle jõu poolt ise.»

Isegi kodusõja käigus püüdsid Hiina Kommunistlik Partei ja Rahvavabastusarmee seal, kus see oli võimalik, näiteks Sintziangi, Tiibeti, Pekingi ning rea teiste linnade ja provintside vabastamisel, neid territooriume läbirääkimiste teel rahulikult vabastada.

Nii lükkavad faktid täielikult ümber kodanluse ideoloogide väited, nagu oleksid kommunistid alati ja igasugustel tingimustel vägivaldse revolutsiooni pooldajad. Ei ole juhuslik, et isegi paljud kodanlikud professorid kuulutavad need väited väljamõeldiseks. Nii kirjutab ameerika professor John Sommerville 1956. aastal New Yorgis välja antud raamatus «Kommunistide protsessid ja ameerika traditsioon», et ustavus kommunistlikule doktriinile «ei tähenda hoopiski propagandat või olemasoleva valitsuse ilmingimatu vägivaldse kukutamise katset».

Muidugi, kapitalistliku ühiskonna sotsialistlikuks ühiskonnaks revolutsioonilise ümberkujundamise vormide mitmekesisuse tunnustamisel marksismi poolt ei ole midagi ühist selle küsimuse revisionistliku, parempoolse sotsialistliku käsitlemisega. Erinevalt Kautsky tüüpi revisionistidest on marksistid-leninlased seisukohal, et üleminek kapitalismilt sotsialismile on alati, igal juhul revolutsioon, mille tulemusena poliitiline võim ning tootmisriistade ja tootmisvahendite omandus läheb üle kommunistliku partei poolt juhitava proletariaadi kätte.

Tõelise demokraatia kättevõitmisele viival proletaarsel revolutsioonil on määratu suur tähtsus mitte ainult sotsialistlike maade rahvastele, vaid ka kogu inimkonna saatu- sele. Selles suhtes etendas eriti suurt osa Suur Sotsialistlik

Oktoobrirevolutsioon, mille käigus murti esmakordselt läbi imperialismi ahel.

Seepärast pole juhuslik, et marksismi avalikud vaenlased ja revisionistid püüavad oma kallaletungides proletarsele revolutsioonile vähendada eriti Oktoobrirevolutsiooni rahvusvahelist tähtsust ning töötajaid eemale meelitada kapitali ahelaist vabanemise teelt, mille Oktoobrirevolutsioon kätte näitas. Kodanlikud ja parempoolsetest sotsialistidest ideoloogid, «rahvuskommunismi» jutlustajad, eitavad seda fakti, et Oktoobrirevolutsioon kogu oma omapärasuse juures, mis oli seotud Venemaal valitsenud ajalooliste tingimustega, rajas ühise magistraali, mida mööda kõigi maade proletaarlased lähevad ja hakkavad minema sotsialismile. Nii näiteks kirjutab Inglise leiborismi üks suuremaid teoretikuid John Strachey 1956. aastal Londonis ilmunud raamatus «Kaasaegne kapitalism», et Suures Sotsialistlikus Oktoobrirevolutsioonis kehastatud marksistlik-leninlik revolutsiooniteooria olevat juba vananenud ja tänapäeva tingimustes kasutamatu.

Tegelikult aga, nagu ütles V. I. Lenin, «mõnede meie revolutsiooni põhijoonte tähtsus pole kohalik, rahvuslikult eriomane, ainult Venemaad haarav, vaid rahvusvaheline».¹

Niisugusteks ühisteks joonteks ja seaduspärasusteks on: proletariaadi diktatuur, s. o. kommunistliku partei poolt juhitava töölisklassi poliitiline võim; töölisklassi liit põhiliste talurahva hulkadega ja kõigi teiste tööraha kihtidega; rahvusliku rõhumise likvideerimine ning võrdõiguslikkuse ja vennaliku sõpruse jaluleseadmine rahvaste vahel; kapitalistliku omanduse likvideerimine ja tootmis-põhivahendite sotsialistliku, ühiskondliku omanduse jaluleseadmine; tööstuse ja kogu majanduse plaanikindel arendamine, mis on suunatud sotsialismi ja kommunismi ülesehitamisele ning töötajate elutaseme tõstmisele; põllumajanduse järkjärguline sotsialistlik ümberkujundamine; sotsialistliku riigi kindlustamine ning sotsialismi saavutuste kaitsmine väliste ja sisemiste klassivaenlaste kallaletungide vastu; antud maa töölisklassi solidaarsus teiste maade töölisklassiga. Ajaloolised kogemused tunnistavad veenvalt, et marksistlik-leninlikud ühiskonna revolutsioonilise ümberkujundamise printsiibid, mis on Oktoobrirevolutsiooni tules läbi proovitud, näitavad tõelist teed vabanemisele kapitali ikkest.

¹ V. I. Lenin, Teosed, 31. kd., lk. 5.

Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni ideede triumf, mis kehastub sotsialismi maailmasüsteemi tekkimises ja edusammudes, kutsub esile imperialistide meeletu viha.

Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni võit ja sotsialistliku korra kindlustumine Nõukogudemaal avaldasid määravat mõju kogu ajaloolise arengu käigule. Euroopas ja Aasias läks hoogu võimas proletaarne ja rahvuslik vabadusliikumine. Fašistlike jõudude purustamine Teises maailmasõjas, milles otsustav teene kuulub Nõukogude Liidule, hoogustas revolutsioonilist proletaarset ja rahvuslikku vabadusliikumist veelgi enam.

Maailma ajaloo tähtsaim sündmus pärast Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni oli sotsialistliku revolutsiooni võit Hiinas ning mitmes Euroopa ja Aasia riigis. «Oktoobrirevolutsiooni kahuri-kogupaugud,» kirjutas Mao Tze-dung, «tõid meile marksismi-leninismi. Oktoobrirevolutsioon aitas maailma ja Hiina progressiivseid elemente rakendada proletaarset maailmavaadet maa saatuse kindlaksmääramiseks ja omaenda probleemide revideerimiseks. Minna mööda venelaste teed — selline oli järeldus.»

Olles rahvahulkade kangelasliku võitluse tulemuseks, annavad revolutsioonid rahvademokraatiamaades ühtlasi tunnistust kapitalistliku maailmasüsteemi jätkuvast lagunemisest, kogu inimkonna võitmatust edasiliikumisest sotsialismile. Kapitalismi maailmasüsteemi kriis, mis algas Oktoobrirevolutsiooni ajal, muutub üha teravamaks ja sügavamaks. Kapitalistlikust süsteemist lahku lõõnud maad moodustasid koos Nõukogude Liiduga ühtse sotsialistliku leeri, mille majanduslik, poliitiline ja ideeline võimsus pidevalt suureneb, mis avaldab soodsat mõju kogu ülemaailmse arengu käigule.

Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon avaldas määratu suurt mõju rahvusliku vabadusliikumise arengule.

Aktiivsele poliitilisele elule ärkasid sajad miljonid inimesed Aasia ja Aafrika maades, kes olid sajandeid kannatanud koloniaalse orjastamise ikke all. Võiduka rahvusliku vabadusliikumise tulemusena omandasid sõltumatuse suuremad Ida riigid, kes nüüd etendavad tähtsat osa rahvusvahelistes suhetes, võitluses rahu eest. «... Nõukogude revolutsioon,» kirjutab Javaharlal Nehru, «viis inimühiskonna kaugele edasi ning süütas heleda leegi, mida on võimatu kustutada.»

Imperialismi maailmasüsteemist läbi murdes avas Suur

Sotsialistlik Oktoobrerevolutsioon uued perspektiivid ning lõi soodsad tingimused rahvaste võitluseks rahu, demokraatia ja sotsialismi eest. «Ajalugu õpetab, ...» ütles Maurice Thorez oma kõnes NLKP XX kongressil, «et kui tee sotsialismile muutub kergemaks, siis selle eest me võlg-neme tänu Suurele Sotsialistlikule Oktoobrerevolutsioonile, Nõukogude Liidu töötajate kangelaslikkusele ja ennast-salgavusele, kes panid ajalooratta kiiremini pöörlema.»

Milliseid rafineeritud laimu- ja võltsimismeetodeid sotsialistliku demokraatia kodanlikud «kriitikud» ka tarvitu-sele võtaksid, ei õnnestu neil laiade rahvahulkade teadvu-sest välja juurida seda fakti, et proletaarne revolutsioon on ajaloolise progressi tähtsamaid akte, tõelise sotsialist-liku demokraatia saavutamise teeks.

PROLETARIAADI DIKTATUUR — DEMOKRAATIA KÕRGEIM TÜÜP

Proletaarse revolutsiooni käigus võidetud sotsia-listlikku demokraatiat teostab tööliste ja talupoegade riik, proletariaadi diktatuur. Rahvavõimu, proletariaadi dikta-tuuri säilitamine ja tugevdamine on töötajate vabaduse ja õnne tagatis, elanikkonna materiaalse ja kultuuritaseme pideva tõusu tagatis.

Ei ole juhuslik see fakt, et sotsialistliku korra vaenlased koondavad oma jõupingutused meie maal proletariaadi diktatuuri kehtestamise momendist alates sellele, et prole-tariaadi diktatuuri laimata. Pole olemas säärast valet, mida kommunismi vaenlased, alates revisionistidest ja lõpetades töörahva võimu avalike vihkaajatega, poleks levitanud proletariaadi diktatuuri riigi suhtes.

Püüdes laimata sotsialistlikku ühiskondlikku ja riiklikku korda, kasutavad imperialismi tänapäeva ideoloogid ja poliitikud kodanliku propaganda lemmikargumenti: nad väidavad, et demokraatia ja diktatuur on asjad, mis teine-teist vastastikku eitavad, ja kuulutavad sotsialistliku korra sel «alusel» antidemokraatlikuks.

Demokraatia ja diktatuuri vastandamise valeliku ise-loomu paljastas juba nelikümmed aastat tagasi V. I. Lenin oma töödes «Proletaarne revolutsioon ja renegaat Kautsky», «Teesid ja ettekanne kodanlikust demokraatiast ja prole-tariaadi diktatuurist» ning reas teistes töödes.

Iga riigi olemuseks on majanduslikult valitseva klassi diktatuur, kusjuures see klass kasutab poliitilist võimu selleks, et kaitsta oma ülevõimu majanduslikke aluseid ja maha suruda oma klassivaenlased. Ei üldist diktatuuri ega ka klassivälist «puhast demokraatiat» pole olemas.

«Kui mitte irvitada terve mõistuse ja ajaloo üle,» kirjutab V. I. Lenin, «siis on selge, et «puhtast demokraatiast» ei saa rääkida niikaua kui on olemas mitmesugused klassid, rääkida võib aga ainult klassi demokraatiast.»¹

Ajalugu tunneb mitut tüüpi ekspluataatorlikke riike: orjanduslikku, feodaalset, kapitalistlikku riiki. Kõigi nende riikide olemuseks on diktatuur, tühise käputäie ekspluataatorite ülevõim töörahva hulkade üle. Nii orjanduslik kui ka kodanlik demokraatia — see on niisugune ühiskondlik ja riiklik kord, mis väljendab ekspluataatorlike klasside tahet ja huve. Erinevalt kõigist neist antagonistlike sotsiaal-majanduslike formsatsioonide riikidest väljendab sotsialistlik riik esmakordselt inimkonna ajaloos miljonite töötajate tahet ja huve. Kapitalismilt sotsialismile ülemineku perioodil kujutab sotsialistlik riik endast ühiskonna rõhva enamuse diktatuuri vähemuse üle. Ekspluataatorlike klasside likvideerimise ja sotsialistlike ühiskondlike suhete võiduga väljendab ta moraalse ja poliitilise ühtsusega kokku liidetud kogu rahva tahet. Niisiis on endast proletariaadi diktatuuri kujutav sotsialistlik riik demokraatia kõrgeim vorm. Et selles veenduda, on kõigepealt vaja võrrelda sotsialistliku ja kodanliku demokraatia majanduslikke ja poliitilisi aluseid.

Poliitilise riikliku korra iseloomu, olemuse määrab majanduslik elukord — missugune on majanduslik kord, niisugune on ka poliitiline kord riigis. Kui käsitleda sotsialistliku demokraatia iseloomu küsimust sellest tõeliselt teaduslikust vaatepunktist, siis ilmnevad kohe selle suured eelised kodanliku demokraatiaga võrreldes.

Nõukogude Liidus on tootmisriistad ja tootmisvahendid üldrahvalikuks omandiks. See on sotsialistlike riikide ühiskondliku korra iseloomustavaks jooneks. Proletaarse revolutsiooni ja järgnevate sotsialistlike ümberkujunduste käigus likvideerib rahvas mõisnike, kapitalistide ja teiste ekspluataatorite omanduse.

¹ V. I. Lenin, Teosed, 28. kd., lk. 221.

Printsipiaalselt erinev on olukord kapitalimaades. 60 perekonda Ameerika Ühendriikides, 200 perekonda Prantsusmaal, käputäis vabrikante, finantsiste ja maaaristokraatiat Inglismaal — neile kuuluvadki kõik rahva tööga loodud rikkused.

Kodanluse ideoloogid, püüdes petta rahvahulki, katsuvad tõestada, et kaasaegse kapitalismi (mida nad nimetavad «rahvakapitalismiks») tingimustes muutuvad töölised kapitalistideks. Sealjuures viitavad nad monopolide poolt oma kompaniide aktsiate töölise hulgas levitamise faktile, kuulutades sel «alusel», et töölised muutuvad kodanlikes maades kapitalistideks.

Kuidas on lood tegelikult?

On õige, et paljud kapitalistlikud monopolid, eriti Ameerika Ühendriikides, on viimastel aastatel levitanud töölise hulgas mõningal arvul aktsiaid. Kuid see ei tähenda sugugi seda, et töölised muutusid kapitalistideks. Kõigepealt tuleb silmas pidada, et aktsiaid valdab väga väike arv töölisi ja et neil aktsiatel on väga väike väärtus. Erakordselt näitlikud on selles suhtes Ameerika Ühendriikide Föderaalse Reservvalitsuse bülletäänis ära toodud andmed.

Nagu selgub neist andmeist, omasid 1955. aastal mingsuguseid aktsiaid ainult 3 protsenti kvalifitseeritud ja poolkvalifitseeritud töölise üldarvust, kusjuures üks protsent töölisi valdas aktsiaid vähem kui 500 dollari suuruses summas ja veel üks protsent — 500 kuni 1000 dollari suuruses summas.

On täiesti selge, et niisuguses olukorras, kus ühel või teisel töölisel ongi aktsiaid, ei anna see temale veel mingil määral võimalust avaldada mingit mõju ettevõtte tegevusele ja veel vähem otsustada selle ettevõtte saatuse üle. Ettevõtte peremeheks jääb vanaviisi aktsiate valdavast enamusest omav kapitalist, kellele aktsiate levitamine töölise hulgas on töölisklassi lõhestamise vahendiks, lihtsate inimeste säästude röövimise ja omastamise vahendiks.

Rääkides väikeaktsionäride säästude kasutamisest suurte imperialistlike kiskjate poolt, ütles V. I. Lenin, et «teatud osal killustatud väikeaktsionäridel pole praktiliselt mingit võimalust osa võtta üldkoosolekuist jne. Aktsiate valduse «demokratiseerumine», millest kodanlikud sofistid ja oportunistlikud «kah-sotsiaaldemokraadid» ootavad (või väidavad, et ootavad) «kapitali demokratiseerumist», ... on tege-

likult üks finantsoligarhia võimsuse suurendamise vahendeid».¹

Mõningal arvul aktsiate müümine kapitalistide poolt töölistele ei muuda hoopiski töölise ja kapitalisti seisundit tootmisprotsessis. Töölise büdžetis on dividendid aktsia-telt täiesti tühine suurus, mis ei etenda praktiliselt olulist osa. Töölise olemasolu allikaks jääb endiselt tema tööjõu müümine kapitalistile, kes nagu ennegi jätkab töötajate ekspluateerimist ja elab proletaarlaste töö arvel.

1956. aastal, kui Henry Fordi autokontsern muudeti aktsiaühinguks, tõusis Ameerika ajakirjanduses suur kära. Kodanlik ajakirjandus iseloomustas seda sündmust «vana kapitalismi viimase kantsi langemisena» ja uue sammuna «rahvakapitalismi» suunas. Kuid pärast seda «muutust» ei muutunud Fordi ettevõtteis mitte midagi, ning Ford ise, kes nüüd on aktsiakompanii presidendiks, saab tohutuid kasumeid.

Töölisi-kapitaliste ja kapitaliste — «ühiskonna teenreid» ei ole olemas reaalses tegelikkuses, vaid nad on olemas ainult kodanlikku demokraatiat ilustada püüdvate «rahva-kapitalismi» propageerijate kirjutistes.

Kuid kuidas kodanluse ideoloogid ka püüaksid, on siiski võimatu tõestada, et see kord, mille tingimustes vabrikud, tehased, pangad kuuluvad käputäiele rahva arvel, töötajate ekspluateerimise arvel elavatele kapitalistidele, oleks demokraatlikum sotsialistlikust korrast, kus tootmisvahendid kuuluvad rahvale ja ühe inimese ekspluateerimine teise inimese poolt on likvideeritud. Tootmisriistade ja tootmis-vahendite ühiskondlikul omandusel põhinev sotsialistlik demokraatia on kodanlikust demokraatiast erinevalt tõeline demokraatia.

Kellele kuulub poliitiline võim kapitalistlikus ühiskonnas? See kuulub majanduslikult valitsevale klassile — kodanluse klassile, kes on kõrvaldanud osavõtult riigi valitsemisest miljonilised töörahva hulgad. Võtkem näiteks tänapäeva imperialistlikud riigid, kus kapitali kõikvõimsus ilmneb kõige eredamalt selle tõttu, et monopolid kindlustavad oma ülevõimu sel teel, et nad allutavad endale otseselt riigiaparaadi.

Kapitalistlikku ühiskonda, nagu õpetas V. I. Lenin, iseloomustab riigiaparaadi kokkukasvamine monopolidega,

¹ V. I. Lenin, Teosed, 22. kd., lk. 212.

mille käigus toimub riigi organite kohandamine monopolide poliitika eesmärkidele ja ülesannetele ning nende organite allutamine monopolistlikule kapitalile.

Riikliku mehhanismi allutamine monopolidele toimub, nagu kirjutas V. I. Lenin, monopolide ja valitsuse vahelise «isikliku liidu» teel, s. o. monopolide usaldusmeeste ja agentide tungimisega riigiaparaati ning monopolistide eneste asumisega riiklikele ametikohtadele. Ameerika Ühendriikides näiteks asuvad monopolistid üha rohkem ja rohkem vahetult riiklikele ametikohtadele valitsuses ja mitmesugustes sõjalis-majanduslikes organites, s. o. organites, mis monopole kõige rohkem huvitavad. Näiteks Eisenhoweri valitsuses, mis moodustati pärast tema võitu 1952. aasta valimistel, asusid paljudele juhtivatele ametikohtadele isikud, kes kuuluvad monopolistliku kapitali suurimate finants- ja tööstusmagnaatide hulka (näiteks Ch. Wilson, D. Humphrey, D. Dulles, S. Weeks jt.). Uues Eisenhoweri valitsuses, mis moodustati pärast 1956. aasta valimisi, ei ole selles suhtes toimunud mingeid muudatusi.

Ameerika Ühendriikide kongress ei allu monopolidele vähemal määral kui täidesaatva võimu organid. Nii kuulub Ameerika Ühendriikide kongressi senatis 30 protsenti kohtadest pankureile ja tööstureile, 21 protsenti — maaomanikele ja ülejäänud kohad — advokaatidele, kes on monopolide teenistuses. Ameerika Ühendriikide kongressi saadikutekojas on 34 protsenti liikmeid pankurid ja töösturid ning ülejäänud liikmed — poliitikategelased ja juristid. Valimiste ajal ei muutu kongressi klassiline, sotsiaalne koosseis peaaegu üldse. Peale selle tegutseb kongressi juures veel suur arv niinimetatud lobisid. Lobid — need on vaheltsobitajad kuluaarides. Neid nimetatakse mõnikord isegi «taganttõukajateks». Lobismiga tegelevad spetsiaalsed advokaadifirmad ja teised organisatsioonid. Isegi ametlike, ilmselt vähendatud andmete järgi oli Washingtonis 1950. aastal vähemalt 10 000 lobit ning registreeritud oli 474 lobismiga tegelevat juriidilist organisatsiooni.

Lobid on palgatud mitmesuguste firmade ja organisatsioonide poolt, kes esindavad peamiselt kongressist ühe või teise seaduseelnõu kiirest läbisurumisest huvitatud suurmonopole. Suurimaid lobide koosseise peavad ülal Rahvuslik Töösturite Assotsiatsioon, Kaubanduspalat, Ameerika Raudteekompaniide Assotsiatsioon.

Lobismitehnika näeb ette mitmesuguseid kongress-

manide «töötlemise» meetodeid: otsesed altkäemaksud sularahas, hinnalised kingitused (autod, villad), kallid olengud, kus, nagu kirjutavad lobide tegevust spetsiaalselt uurinud ameerika ajakirjanikud Allan ja Shannon, võib «kongressmani küllastada veini, naiste ja lauluga».

Kodanlikes riikides on seadusandlike organite liikmete ja valitsusametnike äraostmine monopolide poolt tavaliseks nähtuseks. Seda fakti on sunnitud tunnistama ka paljud kodanlikud autorid. Näiteks ameerika «poliitiliste teaduste» professor Hinderaker, endine saadikutekoja liige Minnesota osariigist ja Ameerika Ühendriikide «Eelarvebüroo» töötaja, praegune Vabariikliku Partei Keskkomitee platvormi väljatöötamise komisjoni aseesimees Kalifornia osariigis, kirjutab 1956. aastal New Yorgis välja antud raamatus «Parteipoliitika», et viimastel aastatel süüdistati seadusevastastes mahhinatsioonides tervet rida riigiametnikke ja kodanlike poliitiliste parteide juhtkonna hulka kuuluvaid isikuid. Nende hulgas oli kongressman-demokraat A. May, saadikutekoja relvastatud jõudude komisjoni esimees, kes mõisteti süüdi altkäemaksu võtmise ja kuritarvituste eest; saadikutekoja Ameerika-vastase tegevuse uurimise komisjoni esimees P. Thomas, kes mõisteti süüdi rahaliste kuritarvituste eest; Demokraatliku Partei Rahvusliku Komitee esimees W. Boyle, kes oli sunnitud ametist lahkuma seoses süüdistusega, et ta «müütab poliitilist mõju», ning samuti Vabariikliku Partei Rahvusliku Komitee esimees W. Roberts.

Pole juhuslik, et autor on sunnitud tunnistama, et Ühendriikides on väga levinud arvamus elukutselisest poliitikust kui «riigiametnikust, keda on seaduse rikkumise eest kohtulikult karistatud, või kui inimesest, kelle tegevus on niivõrd kahtlane, et tekib veendumus selles, et teda tuleks karistada».

Sellest, et autor on hästi tuttav Ameerika tegelikkusega, tunnistavad «Ameerika Ühendriikide avaliku arvamuse rahvusliku instituudi» poolt elanikkonna hulgas läbi viidud ringküsitluse tulemused. Instituut palus elanikkonda vastata järgmisele küsimusele: «Kui teil on poeg, kas te siis sooviksite, et ta pärast õppetöö lõpetamist hakkaks elukutseliseks poliitikuks?» 70 protsenti küsitletuist vastas eitavalt, argumenteerides seda järgnevalt: «Poliitikud on liialt sulilikud, ebamoraalsed, müüdavad, roiskunud inimesed; ausaid poliitikuid pole olemas.» Mis puutub 30-sse

protsenti küsitletuist, kes andsid jaatava vastuse, siis enamus neist (22 protsenti) teatas, et nad on nõus saatma oma pojad poliitilisele tööpõllule, kuna «poliitikas läheb vaja ausaid inimesi, et asendada praegusi sulisid».

Mitte ainult Ameerika Ühendriikides, vaid ka teistes kodanlikes riikides kasutab monopolistlik kapital koos otsese tungimisega riigiaparaati ka valitsusametnike äraostmist.

Nii allutavad monopolid kiidetud kodanliku demokraatia tingimustes endale mitmesugusel viisil riigivõimu mehhanismi ja võtavad rahvalt tema seadusliku õiguse osa võtta riigi valitsemisest.

Ainult sotsialistlik demokraatia annab otsustava osa riigi valitsemisel elanikkonna määratu suurele enamusele — töötajatele. «Bolševismi olemus, nõukogude võimu olemus,» õpetas V. I. Lenin, «on selles, et kodanliku demokraatismi valelikkuse ja silmakirjalikkuse paljastamisega, maa, vabrikute, tehaste suhtes kehtiva eraomanduse tühistamisega koondada kogu riigivõim töötavate ja ekspluaateeritavate rahvahulkade kätte.»¹

Sotsialistliku demokraatia tähtsaimaks iseloomustavaks jooneks on ühe inimese teise inimese poolt ekspluaateerimise likvideerimine ja rahva täieliku võimu kehtestamine. Sotsialistliku leeri maades valitseb rahvas riiki kogu elanikkonna poolt valitavate võimuorganite kaudu. Meie maal kehastavad rahva täielikku võimu töörahva saadikute nõukogud, kes on Nõukogude Liidu poliitiliseks aluseks.

Rahvahulkade otsustav osa riigi valitsemises avaldub selgesti juba nõukogude moodustamise korras. Üldine, ühetaoline ja otsene valimisõigus salajasel hääletamisel, valimiste läbiviimine niisugustes tingimustes, mis teevad võimatuks valijate tahte moonutamise, — kõik see tagab erakordselt kõrged, kapitalistlikes maades nähtamatud näitajad rahvahulkade valimistest osavõtu kohta. Nagu teada, võtab meie maal riigivõimuorganite kõigi lülide valimistest osa peaaegu 100 protsenti valijaid.

Valimisõigus Nõukogude Liidus ei tunne sisuliselt mitte mingisuguseid kitsendusi ja on tõeliselt üldine. Tarvitseb ainult öelda, et viimastest NSV Liidu Ülemnõukogu vali-

¹ V. I. Lenin, Teosed, 32. kd., lk. 140.

mistest võttis osa üle 120 miljoni valija, s. o. peaaegu kogu Nõukogude Liidu täisealine elanikkond.

Valimistest osavõtjate kõrge protsent on iseloomustav ka rahvademokraatiamaadele. Selles suhtes on väga näitlikud 1957. aastal toimunud Poola Seimi valimised. Nagu teada, sidus rahvusvaheline reaktsioon nende valimistega kaugeleulatuvaid lootusi. Imperialistlikud ässitajad kutsusid valijaid üles valimisi boikoteerima. Millised olid aga valimiste tulemused? Hääletamisest võttis osa 94,14 protsenti kõigist valijaist, kelle põhimass (98,4 protsenti) hääletas rahva ühisrinde kandidaatide poolt.

Kapitalistlikele maadele seevastu on iseloomustav suure arvu valijate-töötajate kõrvaldamine osavõtult valimistest. On üldiselt teada, et Ameerika Ühendriikides eksisteerib üle 50 mitmesuguse valimistsensuse, sealhulgas paiksuse tsensus, varanduslik tsensus, hariduslik tsensus ja isegi tsensus, mis annab võimaluse jätta nimekirjadest välja võimudele mittemeelepärased valijad nende «halva iseloomu» pärast. Lisaks sellele toimuvad valimised kapitalistlikes maades hirmutamise, äraostmise ja vale informatsiooni õhkkonnas, mis viib valijate tegeliku tahte moonutamisele.

Kapitalimaades läbiviidavast töötajate kõrvaldamisest valimistelt annavad selget tunnistust järgmised andmed. Ameerika Ühendriikide presidendi valimistest 1956. aastal oleks võinud osa võtta 104 miljonit valimisealist isikut. Kuid valimistest võttis osa vaid 62 miljonit inimest. Veel halvem on olukord kapitalistlike riikide koloniaalvaldustes. Nii näiteks lubas Inglise valitsus armuliselt valimistest osa võtta kikuju suguharu 75 esindajat Keenias. Kuid kokku kuulub kikuju suguharusse Keenias... üle ühe miljoni inimese.

Kapitalimaades on kontroll valimiste läbiviimise üle koondatud riigiametnike ja müüdavate kodanlike poliitikaanide kätte. Sotsialistlikes riikides toimuvad valimised töötajate aktiivsel osavõtul ja nende vahetu kontrolli all. Selles suhtes on väga kujukas see fakt, et meie maal tegutseb nõukogude valimiste agitaatoritena ja organiseerijatenä umbes 14—15 miljonit inimest.

Tõeliselt üldise valimisõiguse põhjal moodustatud riigivõimuorganid sotsialistliku leeri maades koosnevad täielikult ainult rahva esindajaist.

Meie maal on nõukogude saadikuteks töötajate parimad esindajad. NSV Liidu Ülemnõukogu Rahvuste Nõukogu

saadikute hulgas on 130 töolist, 106 talupoega ja 116 teaduse, kirjanduse ja kunsti alal töötajat. NSV Liidu Ülemnõukogu Liidunõukogu saadikute hulgas on 188 töolist ja 114 talupoega. 1955. aastal valitud krai- ja oblastinõukogude saadikute koosseisus on tootmisalal töötavaid töölisi 2209 inimest ning linna-, alevi- ja rajooninõukogudes (linnades) — 81 107 inimest. Kolhoosnikuid, kaasa arvatud kolhooside esimehed, on krai- ja oblastinõukogude saadikute hulgas 2613 inimest, rajooninõukogudes — 45 822 inimest, külanõukogudes — 621 912 inimest.

Nõukogusid iseloomustav sügav demokratism seisab selles, et nad on rahva kõikehõlmavad massiorganisatsioonid. Kohalikesse nõukogudesse kuulub üle poolteise miljoni saadiku.

Nõukogude demokraatia ei seisa sugugi ainult nõukogude moodustamise demokraatlikus korras. Kogu nende tegevus toimub kõige laiemate rahvahulkade vahetel osavõtul. Kohalike nõukogude juurde on loodud 245 000 alalist komisjoni, kus töötab üle miljoni saadiku. Peale selle võtab nende komisjonide tegevusest osa umbes 1 500 000 aktivisti linnade ja külade töötajate hulgast.

Kõige laiemate töörahva kihtide aktiivsel toetusel suunavad nõukogud kõgu oma igapäevase tegevuse nõukogude rahva materiaalse ja kultuuritaseme igakülgsel tõstmisele, sotsialistliku demokratismi edasisele avardamisele. Hoolitus rahva heaolu eest asub riigivõimuorganite kõigi lülide — alates Ülemnõukogust kuni kohalike töörahva saadikute nõukogudeni — tähelepanu keskpunktis.

Nõukogude saadikute kogu tegevus toimub mitte ainult rahvahulkade laial osavõtul, vaid ka nende kontrolli all. Saadikute aruandlus ja valijate õigus saadikut ära kutsuda on sotsialistliku demokratismi üks tähtsamaid avaldusi.

Kujukaks näiteks sellest, kuidas rahvas võtab osa Nõukogude riigi valitsemisest, on ka rahvamajandusplaanide ning partei ja valitsuse poolt riikliku, majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö alal läbiviidavate tähtsate ürituste läbiarutamine töötajate poolt. Juba ainult viimasel ajal on miljonid nõukogude inimesed osa võtnud kuuenda viie aasta plaani, pensionikindlustuse uue seaduse ning tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organiseerimise edasise täiustamise abinõude läbiarutamisest.

1957. aasta aprillis ja mõnel päeval mais viidi ettevõtte-

tes ja ehitustel, teaduslikes organisatsioonides ja asutustes, kolhoosides, masina-traktorijaamades ja sovhoosides, Nõukogude armee väeosades ja õppeasutustes läbi üle 514 000 koosoleku, millest võttis osa 40 820 000 töötajat. Neil koosolekutel võttis sõna üle 2 300 000 inimese, kes tegid märkusi ja ettepanekuid tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise parandamise küsimustes. Tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organiseerimise edasise täiustamisega seotud küsimuste arutamist valgustati laialdaselt kesk- ja kohalike ajalehtede ja ajakirjade veergudel. Üle 68 000 inimese esitas ajakirjanduse veergudel oma ettepanekuid, märkusi ja täiendusi. Juba ainult ajalehtedes «Pravda» ja «Izvestija» avaldati 854 autori artiklid, kirjad ja ettepanekud, kokku aga said nende ajalehtede toimetused üle 8000 kirja ja artikli, kus nõukogude inimesed esitasid oma ettepanekuid rahvamajanduse juhtimise parandamise küsimustes.

Sotsialistlik demokraatia, mille aluseks on tootmisriistade ja tootmisvahendite ühiskondlik omandus, etendab väga tähtsat loovat osa ühiskonna tootlike jõudude arengus, rahva majanduse ja kultuuri tõus.

Sotsialistliku demokraatia kodanlikud «kriitikud» püüavad proletariaadi diktatuuri riigi kogu tegevust laimavalt iseloomustada vägivaldseks. Kuid säärasel väitel pole midagi ühist tegelikkusega. Muidugi, proletariaadi diktatuur, samuti nagu iga teine riigivõim, teostab teatud vägivalda. Näiteks kapitalismilt sotsialismile ülemineku perioodil meie maal tarvitati vägivalda sisemise ja välise kontrrevolutsiooni purustamiseks. Nüüd, kui meil on ekspluataatorlikud klassid ammu likvideeritud, tarvitatakse vägivalda tühise käputäie salakuulajate, diversantide ja muude nõukogude võimu vaenlaste kontrrevolutsiooniliste salasepitsuste likvideerimiseks, sotsialistliku seaduslikkuse ja õiguskorralduse kuritegelike rikkujate ühiskonnastase tegevuse likvideerimiseks. Kuid põhiliseks Nõukogude riigi tegevuses on loov, ümberkujundav töö kommunismi materiaalsete ja vaimsete aluste loomiseks. Sellega erinebki proletariaadi diktatuuri riik printsipiaalselt kodanlikust riigist, kelle tegevuse põhiliseks sisuks on ühiskonna töötava enamuse rõhumine.

«Proletariaadi diktatuur . . .» kirjutas V. I. Lenin, «ei ole ainult vägivald ekspluataatorite suhtes ja isegi mitte peamiselt vägivald . . . proletariaat esindab ja teostab kapita-

lismiga võrreldes kõrgemat töö ühiskondliku organiseerimise tüüpi. Selles on asja tuum.»¹

Kommunistliku partei juhtimisel ehitas nõukogude rahvas sotsialismi üles ajalooliselt lühikese ajaga. Rahva ennastsalgava tööga loodi meie maal viisaastakute ajal võimas sotsialistlik tööstus, mis võimaldas uue tehnikaga varustada kõik rahvamajandusharud ja väga suurel määral tõsta Nõukogude Liidu kaitsevõimet. Sõjajärgseil aastail on NSV Liidu rahvamajandus astunud suure sammu edasi, tõusnud uuele, kõrgemale astmele. Nõukogude rahvas on saavutanud väljapaistvaid tulemusi tehnilise progressi alal, ajakohaste masinate ja aparaatide loomisel, elektroonika kasutamisel rahvamajanduses, aatomienergia kasutusele võtmisel ja rahulikel eesmärkidel rakendamisel.

Nõukogude võimu aastail on meie maa majanduslikult ette jõudnud paljudest kapitalistlikest riikidest ja asunud tööstusliku tootmise tasemelt teisele kohale maailmas. Revolutsioonieelse perioodiga võrreldes tõusis tööstustoodangu üldmaht Nõukogude Liidus 1957. aastal 33 kordseks ja 1940. aastaga võrreldes — peaaegu 4 kordseks. Sealjuures suurenes masinaehituse ja metallitöötlemise toodang 1913. aastaga võrreldes 200 kordseks ja elektrienergia toodang — umbes 100 kordseks. Niisugused väljapaistvad edusammud sotsialistliku tööstuse arendamisel saavutati nõukogude võimu 40 aastaga, millest vähemalt 18 aastat kulusid kodusõjale ja Teisele maailmasõjale ning neile järgnenud rahvamajanduse taastamise perioodile.

Proletariaadi diktatuuri riikides on tootlike jõudude arengutempo märksa kiirem kui kapitalistlikes maades. Tarvitseb ainult öelda, et aastail 1929—1955 suurenes tööstuslik tootmine NSV Liidus 20 korda, kapitalistlikus maailmas aga kõigest 2 korda.

Nõukogude Liidus on loodud suur ja mehhaniseeritud sotsialistlik põllumajandus. Viimastel aastatel on reas põllumajandusliku tootmise harudes saavutatud olulist edu — külvipinda on tunduvalt laiendatud uudis- ja jäätmaade ülesharimise arvel, 1956. aastal varuti vilja üle ühe miljardi puuda rohkem kui 1955. aastal. On suurenenud tehniliste kultuuride saak ja kasvanud loomakasvatussaaduste, eriti piima tootmine. Praegu peavad sotsialistliku põllumajanduse töötajad edukat võitlust selle eest, et ellu viia partei

¹ V. I. Lenin, Teosed, 29. kd., lk. 386—387.

poolt seatud üldrahvalik ülesanne — jõuda lähemal aastail järele Ameerika Ühendriikidele liha, piima ja või tootmises iga elaniku kohta.

Ka rahvademokraatiamaad on tööstusliku tootmise kasvu tempolt kodanlikest riikidest märksa ees. 1955. aastal ületati tööstusliku tootmise sõjaeelne tase Poolas rohkem kui 4 korda, Bulgaarias rohkem kui 5 korda, Tšehhoslovakiast rohkem kui 2 korda, Ungaris 3,5 korda, Rumeenias peaaegu 3 korda, Albaanias rohkem kui 11 korda ja Saksa Demokraatlikus Vabariigis rohkem kui 2 korda.

Väljapaistvat edu on saavutanud Hiina Rahvavabariik, kes asus ehitama sotsialismi teistest hiljem. Kõrgeima sõjaeelse tasemega võrreldes suurenes tema tööstustoodangu väljalase rohkem kui 2 korda, 1949. aastaga võrreldes aga rohkem kui 4 korda.

Tööstuse ja põllumajanduse arendamise baasil tõuseb sotsialismimaades pidevalt rahva elutase. Sotsialistliku demokraatia eelised võimaldasid saavutada olulist edu töötajate materiaalse heaolu tõstmisel. Ajavahemikul 1913. aastast 1956. aastani suurenes meie maa rahvatulu iga elaniku kohta arvestatult 13 korda. Niisugust rahvatulu kasyutempot ei tunne ükski kapitalistlik maa. Ameerika Ühendriikides näiteks kasvas rahvatulu sama aja jooksul keskmiselt iga elaniku kohta arvestatult vähem kui 2 korda, Inglismaal ja Prantsusmaal aga kõigest 1,6 korda. Sealjuures jaotatakse NSV Liidus kogu rahvatulu töötajate huvide kohaselt, sellal kui ekspluataatorlikud klassid kapitalistlikes maades omastavad rahvatulust üle poole. Meie maal on teostatud kultuurirevolutsioon.

Kodanlikud propagandistid püüavad sotsialistlikku demokraatiat laimates tõestada eriti seda, et sotsialistlik demokraatia tähendavat vägivalda rahvaste kallal. Sääraseid avaldusi on korduvalt teinud Ameerika Ühendriikide Ülemkohtu liige Douglas, kodanlikud sotsioloogid ja publitsistid, «Ukraina küsimuse» spetsialist ameerika professor Manning, reaktsiooniline ajakirjanik Walter Kollartz. Tõepoolest, nagu ütleb tuntud kõnekäänd, «kui kellelgi midagi valutab, siis ta sellest ka räägib».

Meie päevil häirib imperialiste eriti rahvus- ja koloniaalküsimus. Vabadusliikumise löökide all variseb rahvaste koloniaalse rõhumise süsteem. India, Birma, Egiptuse, Indoneesia ning paljude teiste Aasia ja Aafrika maade rahvad on juba kätte võitnud rahvusliku sõltumatus. Need rahvad,

kes on veel jäänud kolonisaatorite ikkesse, tugevdavad oma võitlust võõramaiste orjastajate vastu. Nad ei taha enam kannatada koletut ekspluateerimist ja õigusetust, rassilist diskrimineerimist ja kolonisaatorite omavoli. Ja kuidas võibki leppida näiteks niisuguse olukorraga, milles on Lõuna-Aafrika Liidu päriselanikud, kes moodustavad selle maa elanikkonna rõhuva enamuse! Seal kehtivate rassistlike seaduste järgi ei ole neegritel õigust: lahkuda neile elamiseks eraldatud kohtadest — reservaatidest ilma võimude loata, olla ühiskondlikel ametikohtadel, astuda ametiühinguisse ja streikida, abielluda valgetega, osta ja juua alkohoolseid jooke, käia neis koolides või kinodes, kus käivad valged. Rassiline diskrimineerimine õitseb muidugi ka imperialistlikes riikides enestes. Tarvitseb ainult meenutada kas või 17-miljonilise neegerelanikkonna kannatusi Ameerika Ühendriikides.

Kodanlik propaganda püüab näidata, et sotsialistlik demokraatia olevat võimetu lahendama rahvusküsimust demokraatlikul teel. Kuid see on katse kõlbmatute vahenditega.

Sotsialistliku korra tingimustes said kõik rahvad ja rahvused esmakordselt inimkonna ajaloos täieõiguslikeks ühiskonna liikmeiks, nad said võimaluse arendada oma majandust ja kultuuri.

Sotsialistlik demokraatia ei taga mitte ainult kõigi rahvuste võrdõiguslikkust poliitika valdkonnas, vaid löi ka kõik vajalikud tingimused kõigi sotsialistlike rahvuste pidevaks ja kiireks majanduslikuks tõusuks. Väga kujukaks näiteks on sealjuures meie maa. 1913. aastaga võrreldes suurenes Kasahhi NSV territooriumil asuva tööstuse kogutoodang 1956. aastal 36 kordseks, Gruusia NSV territooriumil — 30 kordseks ja Kirgiisi NSV territooriumil — 42 kordseks. 1914. aastaga võrreldes on Kirgiisi NSV koolides õppivate laste arv suurenenud 46 kordseks, Turkmeeni NSV koolides — 34 kordseks jne. Kõigis liiduvabariikides teostatakse edukalt üldist seitsmeaastast koolikohustust.

Tänu teaduslike töötajate kaadri kasvule on peaaegu kõigis liiduvabariikides moodustatud teaduste akadeemiad, kes iga aastaga kasvavad ja tugevnevad, suurendades oma osa nõukogude teaduse arengus.

Käesoleval ajal, tänu liiduvabariikide õiguste edasisele laiendamisele, luuakse veel suuremad võimalused kõigi meie maa rahvaste majanduse ja kultuuri pidevaks kasvuks.

Viimasel ajal on NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu selles suunas teostanud rea täiendavaid üritusi. Vabariikide kompetentsi anti üle umbes 15 000 tööstusettevõtet ning samuti jõe- ja autotransport. Eelarvelisi assigneeringuid rahvamajandusharudele ja mitmesuguste sotsiaal-kultuuriliste ürituste läbiviimiseks jaotavad nüüd täielikult liiduvabariikide valitsused.

Vastavalt seadusele «Tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organiseerimise edasisest täiustamisest», mis võeti vastu NSV Liidu Ülemnõukogu VII istungjärgu poolt, töötavad kohalikud vabariiklikud organid välja rahvamajanduse erasiarendamise plaanid ning teevad organiseerimistööd nende plaanide täitmiseks kõigis vabariigi ettevõtetes ja ehitustel, lähtudes sealjuures üldriiklikest huvidest. Vabariiklikud organisatsioonid võtavad aktiivselt osa tootlike jõudude ratsionaalse paigutuse, loodusrikkuste parema ära kasutamise ning vabariikide majanduse õige spetsialiseerumise küsimuste lahendamisest.

Vabariikide õiguste ning samuti kraide ja oblastite kohalike partei- ja nõukogude organite õiguste laiendamine võimaldavad paremini arvestada nende geograafilisi, majanduslikke ja rahvuslikke tingimusi, kiiremini ja õigemini lahendada iga majandusliku administratiivpiirkonna majanduse kompleksse arendamise küsimusi. See avaldab soodsat mõju iga vabariigi majandusele eraldi ja kogu maa majandusele tervikuna.

Kõiki neid ümberlõkkamatuid fakte ignoreerivad teadlikult kodanluse ideoloogid, kes pingutavad kõigest jõust, et halvustada proletariaadi diktatuuri riigi loovaid, ümberkujundavaid majanduslik-organisaatorlikke ja kultuuriliskasvatuslikke funktsioone.

Vastupidiselt sellele, mida väidavad sotsialistliku demokraatia kodanlikud «kriitikud», kes püüavad kujutada proletariaadi diktatuuri mingi purustava jõuna, kindlustab just riigivõimu üleminek töörahva kätte majanduse ja kultuuri tõelise õitsengu, rahva heaolu pideva tõusu.

Täiesti alusetud on samuti need vaated majanduse arendamise riiklikule juhtimisele NSV Liidus ja rahvademokraatiamaades, mis eitavad sotsialistliku riigi otsustavat osa majanduslikus ülesehitustöös ja kujutavad majanduse arendamise plaanilist tsentraliseeritud juhtimist demokraatiavastase nähtusena.

On täiesti ilmne, et säarastel väidetel ei ole midagi ühist

tegelikkusega. Majanduse arendamise riikliku juhtimise aluseks on leninlik demokraatliku tsentralismi printsiip, kusjuures demokraatlikus tsentralismis on lahutamatu ühendatud majanduse plaaniline tsentraliseeritud juhtimine ja sotsialistlik demokratism, mis tugineb rahvahulkade laiale initsiatiivile.

Tsentralsim tõeliselt demokraatlikus käsituses, kirjutas V. I. Lenin, eeldab ajaloos esmakordselt loodud võimalust täielikult ja takistamatult arendada nii kohalikke iseärasusi kui ka kohalikku algatust, kohalikku initsiatiivi, mitmekesiseid teid, võtteid ja vahendeid edasiliikumisel ühise eesmärgi poole.

Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei pöörab pidevalt tähelepanu sotsialistliku demokratismi edasiarendamisele rahvamajanduse juhtimise valdkonnas. Selles suhtes on määratu suur tähtsus NLKP Keskkomitee 1956. aasta detsembripleenumi ja 1957. aasta veebruaripleenumi otsustel ning samuti NSV Liidu Ülemnõukogu VII istungjärgul vastu võetud seadusel «Tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organiseerimise edasisest täiustamisest». Vastavalt sellele seadusele paigutatakse tööstuse ja ehitustegevuse operatiivse juhtimise raskuspunkt ümber kohtadele, lähemale ettevõtete ja ehituste juurde. Sel eesmärgil nähakse ette üleminek haruministeeriumide ja -ametkondade kaudu teostatavalt rahvamajanduse juhtimiselt territoriaalse tunnuse järgi korraldatud juhtimisele. Niisuguse juhtimise organisatsiooniliseks vormiks on rahvamajanduse nõukogud, mis on loodud majanduslikes administratiivpiirkondades.

Kogu NSV Liidu rahvamajanduse arengu ajalugu kinnitab nende leninlike sotsialistliku ülesehitustöö juhtimise printsiipide suurt elujõudu, mis avavad piiramatud võimalused rahvahulkade aktiivseks osavõtuks tootmise juhtimisest.

Kõdanluse ideoloogidele ja kõigile neile, kes püüavad moonutada ja vähendada proletariaadi diktatuuri riigi loovat osa, võib tuletada meelde järgmist ümberlukkamatut fakti. Kui kapitalistlikul süsteemil kulus umbes 100 aastat selleks, et tõestada oma paremust feodaalse süsteemi suhtes, siis sotsialistlik süsteem suutis tõestada oma üleolekut kapitalistlikust süsteemist palju lühema ajaloolise ajaga.

Oma loovat osa ühiskondlikus arengus võib sotsialistlik demokraatia, proletariaadi diktatuuri riik, täita ainult tänu sellele, et sotsialistlikus ühiskonnas on rahvahulkadel —

ajaloo loojatel — kõige laiemad sotsiaal-majanduslikud ja poliitilised õigused ja vabadused. Oma suuri õigusi ellu viies taotlevad sotsialistliku riigi kodanikud majanduse ja kultuuri pidevat tõusu, oma heaolu paranemist ja maa kaitsevõime tugevnemist.

Sotsialistlikus ühiskonnas puudub kodanlikule ühiskonnale omane lahkuminek töötajate ja riigi huvide vahel. Sotsialistlik riik on peamiseks relvaks võitluses rahva huvide ja õnne eest. Ning juba täiesti absurdseina näevad välja kodanluse ideoloogide väited, et sotsialistliku riigi tegevus olevat vaenulik tema kodanike huvidele, et proletariaadi diktatuuri tingimustes ignoreeritavat täiesti neid sätteid Nõukogude kodanike õiguste ja vabaduste kohta, mis on fikseeritud NSV Liidu Konstitutsioonis ja rahvademokraatiamaade konstitutsioonides. Lubatagu küsida: kuidas võib sotsialistlik riik — tööliste ja talupoegade riik — ignoreerida oma kodanike, töötajate õigusi ja huve? Kas sellest on huvitatud töölisel ja talupojal, töötava intelligentsi esindajad, keda rahvas on valinud riigivõimu- ja riigivalitsemisorganeisse?

Kodanluse ideoloogid, korrates üha uuesti marksismi ja ühiskonnaajaloo praktikaga ammu paljastatud valelikke väiteid sotsialistliku korra «antidemokratismist», püüavad sotsialistlikule korrale omistada seda, mis iseloomustab kapitalistlikku korda. Just kapitalismi tingimustes ei saa ju mitte mingisugused kodanlikes konstitutsioonides formaalselt välja kuulutatud õigused ja vabadused vabastada töötajaid ekspluateerimisest kapitalistlike monopolide poolt ning viimaseile allutatud riigiaparaadi ikkest ja omavolist, ja nad ei taotlegi seda. Kapitalistlik ühiskonnakord määrab miljonid töötajad kannatama tööpuuduse ja vaesuse piinad, jättes paljud neist ilma kõige elementaarsemast ja tähtsamast õigusest — õigusest tööle. See on ju fakt, et kümne peamise kapitalistliku maa töötute armeesse kuulus ametliku statistika andmeil 1948. aastal 5,3 miljonit inimest ja aastail 1955—1956 — 7 miljonit inimest.

Niisugust olukorda ei ole ega ei saagi olla Nõukogude Liidus, kus Konstitutsioonis seadusandlikult kinnitatud õigust tööle garanteerivad rahvamajanduse sotsialistlik organiseerimine, tootlike jõudude pidev kasv, majanduskriiside võimaluse kõrvaldamine ja tööpuuduse likvideerimine. Sotsialistlikes maades ei saa olla ka niisugust olukorda, kus sajad tuhanded inimesed on sunnitud virelema, elatu-

des eraisikute-heategijate armuandidest. Ameerika kodanlik ajaleht «Post Dispatch» kirjutas, et Ameerika Ühendriikides on 4 miljonit inimest nii vaesed, et nad ei suuda endale toitu osta. Näiteks Pennsylvanias — Ameerika söe- ja teraselootmise keskuses — on üle 800 000 inimese sunnitud elatuma valitsuse almustest toiduainete näol. Tuhandeid nälgi- jaid on Oklahoma, Mississipi, Alabama, Kentucky, Michi- gani ja New Yorgi osariigis. Paljudes osariikides, nagu märgib ajaleht «Post Dispatch», ei saa näljased inimesed mingit abi.

Kodanlikes maades jäävad kapitalistlikest ettevõttest välja visatud, enneaegselt vananenud töölised ilma elatus- vahenditeta ja nad on meeleheitlikus olukorras. Üks vana tööline kirjutas Ameerika Ühendriikide tööministeeriumile: «Kas valitsus ei saaks organiseerida kõigi minuealiste isi- kute mahalaskmist? See oleks humaansem kui et meid sun- dida kannatama.»

Selle kirja avaldamisel ütleb ameerika tööküsimuste teadusliku uurimise assotsiatsioon, et «vanade eest hoolit- semise puudumine — see on Ameerika Ühendriikides üks kõige negatiivsemaid elu külgi aatomi- ja automatiseeri- misajastul».

Või võtkem niisugune tähtis õigus, nagu seda on õigus haridusele. On teada, et Ameerika Ühendriikides on assig- neeringud haridusele äärmiselt väikesed, ulatumata üld- reeglina isegi mitte ühe protsendini riigieelarvest. Samal ajal moodustavad otsesed ja kaudsed kulutused sõjalistele vajadustele eelarve põhilise osa, ulatudes näiteks 1957/58. rahandusaasta eelarveprojekti järgi rohkem kui 80 protsen- dini. Kuid rajataguse ajakirjanduse teatel tuntakse Ameerika Ühendriikides ju järjest suuremat puudust kõigi eri- alade õppejõududest. Teadlaste, insener-tehniliste töötajate, põllumajanduse, meditsiinala ja teiste tähtsate teadmis- alade eriteadlaste ettevalmistamises jäävad Ameerika Ühendriigid suuresti maha Nõukogude Liidust.

Sotsialistlikud riigid aga loovad kõik vajalikud tingi- mused elanikkonna kultuuritaseme pidevaks tõstmiseks. Vähem kui 40 aastaga muutus endine mahajäänud Vene- maa täieliku kirjaoskuse maaks. Üle 200-miljonilise elanik- konnaga hiiglaslikul maal on teostatud tasuta õppimine nii kesk- kui ka ülikoolides, Käesoleval ajal õpib NSV Liidus üle 50 miljoni inimese. 1956. aastal assigneeriti haridusele üle 12 protsendi riiklikest eelarvesummadest.

Põhiline erinevus sotsialistliku ja kapitalistliku korra vahel ei ilmne mitte ainult sotsiaal-majanduslike, vaid ka poliitiliste õiguste valdkonnas.

Võtkem näiteks trükivabadus. Kodanlikes maades kontrollivad monopolistid ajalehti, ajakirju, raadiot ja televisioonikompaniisid ning kasutavad neid reaktsiooniliste ideede levitamiseks, rahvahulkade petmiseks, mõnikord aga ka sõjapropagandaks. Kodanlike konstitutsioonide poolt välja kuulutatav trükivabadus on töötajaile sisuliselt formaalse iseloomuga, sest trükikodade, paberi jne. põhiline hulk kuulub monopolidele või neile alluvale riigile. Sotsialistlikes riikides aga saab töölisklass poliitilise võimu kättevõitmisega trükikodade, radiojaamade, koosolekuruumide jne. peremeheks ning kindlustab sellega endale ja kõigile töötajaile reaalsed võimalused trüki- ja koosolekutevabaduse ning teiste demokraatlike vabaduste kasutamiseks. Kuna sotsialistlikes riikides ekspluataatorlikud klassid likvideeritakse, on demokraatlikud vabadused kehtestatud tõeliselt rahva jaoks. Siin on mõeldamatud säärased kodanlikule ühiskonnale omased väärnähtused, nagu näiteks trüki- ja sõnavabaduse kasutamine rahvavastaste, reaktsiooniliste ideede propageerimiseks. Niisuguse propaganda jaoks ei ole ega tohigi endastmõistetavalt olla vabadust sotsialismi-maades.

Kodanlikule riigikorrale iseloomulik kodanike elementaarsetest õigustest üleastumine kapitalistlikes maades muutub kõige süstemaatilisemaks, jämedamaks ja avalikumaks imperialismi ajastul, mis on, nagu ütles V. I. Lenin, üldse demokraatia, kogu demokraatia eitamine. Kapitalistlike maade tänapäeva ühiskondlik-poliitilist elu iseloomustab kodanlikes konstitutsioonides välja kuulutatud õiguste ja vabaduste muutumine veel enam formaalseks ja illusoorseks kui monopolide-eelsel perioodil. Sellega käib kaasas täidesaatva võimu ja administratiivse omavoli tugevnemine, kodanluse massiline terror, töörahva organisatsioonide ja kõigi demokraatlike elementide organisatsioonide vastu. Neegripogrommid ja rassiline segregatsioon, streikijate jälitamine, mõtete üle kontrolli sisseseadmine ja «lojaalsuse» kontroll, kommunistide ja progresiivsete ametiühingutege-laste kohtuprotsesside lavastamine — säärane on tänapäeva kodanliku demokraatia pale peamisel kapitalimaal — Ameerika Ühendriikides. Ei tohi unustada ka seda, et sügavat

kriisi üle elav kodanlik demokraatia viib degenerereerudes teatavatel tingimustel verisele fašistlikule diktatuurile.

Isegi mõned kodanluse ideoloogid, kuidas nad ka püüaksid tõestada kodanliku demokraatia «eeliseid», on sunnitud tunnistama selle silmakirjalikku iseloomu. Nii näiteks kirjutab professor Mayo, et suurem osa kodanlikke maid «on läinud kaugemale paljude traditsiooniliste juriidiliste kontseptsioonide rikkumise valdkonnas: kohtuprotsessi asendamine administratiivse äranägemisega, süüdi oleku presumtsioon ilma süü täieliku tõestamiseta süütuse presumtsiooni¹ asemel, inimeste karistamine (vallandamise või madalamale ametikohale ümberpaigutamise teel) kuritegude eest, mis suguseid nad võivad tulevikus toime panna, mitte aga tegelikult toime pandud seaduserikkumiste eest».

Inglise sotsioloog M. Curtis kirjutab Inglismaa riigivalitsemisüsteemile pühendatud raamatus «Keskvalitsus»: «Paljudele ministritele on antud tohutu võim, mille vastu kodanik on peaaegu alati jõuetu ja mis kujutab endast palju täielikumat kontrolli isikuvabaduse üle kui kunagi minevikus monarhistliku võimu poolt teostatud kontroll.»

Ameerika sotsioloogi A. Horni sõnade järgi viis niinimetatud «õõnestusorganite» laialdane jälitamine Ameerika Ühendriikides sellele, et kannatada sai palju süütuid inimesi.

Tänapäeva imperialistlike riikide antidemokraatliku praktika arvukaid fakte püüavad kodanlik ajakirjandus ja imperialistide õpetatud kannupoisid kujutada kui midagi juhuslikku, kapitalistlikule korrale mitte iseloomulikku. Samal ajal kuulutavad nad sotsialistlikule ühiskonnale iseloomulikuks need negatiivsed nähtused, mis olid seotud Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei poolt hukka mõistetud isikukultusega.

Nagu teada, likvideerivad Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei ja Nõukogude valitsus viimaseil aastail suurima püsivuse ja otsustavusega isikukultuse tagajärgi ning lahendavad edukalt uusi ülesandeid rahu kindlustamise ja kommunismi ülesehitamise huvides, laiade rahvahulkade huvides.

Kuid kodanluse ideoloogid püüavad ka neid sotsialistliku

¹ Süütuse presumtsioon — printsiip, mille alusel süüalust loetakse süütuks nii kaua, kuni tema süü pole tõestatud seadusega kehtestatud korras. — T o i m.

demokraatia edasisele tugevdamisele ja laiendamisele suunatud abinõusid kujutada sotsialistliku süsteemi «antidemokratismi» tunnistustena. Kas see ei tõenda tänapäeva imperialistliku propaganda valelikkust ja künismi?

Püüdes iga hinna eest tõestada marksismi teooria ja praktika «antidemokraatlikku» iseloomu, moonutab kodanlik propaganda teadlikult mitte ainult sotsialistliku demokraatia olemust, vaid püüab ka näidata vales valguses kommunistide suhtumist kodanlikku demokraatiasse.

Ta näeb kodanliku demokraatia klassipiiratud ja formaalse iseloomu marksistlikus kriitikas antidemokraatlike tendentside avaldumist. Nii näiteks konstateerib meie poolt juba mainitud Kanada professor Mayo, et marksism loeb kodanlikku demokraatiat formaalseks, kuna see annab tõelise vabaduse valitsevaile klassidele ja ainult formaalse vabaduse proletariaadile, ning ütleb, et marksism olevat demokraatiale vaenulik.

Kuid esiteks, kes ja millal on tõestanud, et kodanlik demokraatia on ühiskonna demokraatliku korralduse tipp ja et kodanliku demokraatia igasugune kriitika on järelikult kritiseerija antidemokraatlike seisukohtade tunnistuseks? On hästi teada, et kodanlikus ajakirjanduses ja imperialismi ideoloogide töödes võib kohata väga teravaid kriitilisi märkusi kodanliku demokraatia aadressil. Miks siis ei suuda kodanluse ideoloogid andestada marksistidele nende kriitikat? Nähtavasti sellepärast, et nad tahavad oma klassi kaitsta tõeliselt teadusliku, põhjaliku ja printsipiaalse kriitika eest.

Teiseks, millal ja kus on marksistid väitnud, et nad kodanliku demokraatia pahesid kritiseerides keelduvad toetamast kõike positiivset, mida annab kodanlik demokraatia ühiskonna progressiivsele arengule? Kui vaadata marksismi seisukohti kodanliku demokraatia küsimuses, kommunistlike parteide praktikat selles valdkonnas, siis on kerge veenduda, et marksism-leninism, kodanlikku demokraatiat, kitsast, kärbitud, formaalset demokraatiat, demokraatiat rikaste jaoks teravalt ja täiesti põhjendatult kritiseerides, peab seda siiski määratu suureks ajalooliseks progressiks, võrreldes keskaegse korraga. Marksistid lähtuvad sellest, et sotsialism on kapitalistliku korra põhiline eitamine, ja nad tunnistavad ühtlasi vajalikuks alal hoida ja ära kasutada kõike seda positiivset, mis on loodud kapitalismi ajal, kõiki kodanliku demokraatia progressiivseid külgi.

Kodanluse ideoloogidele võib meelde tuletada seda, et kodanliku demokraatia kõige tähtsamad instituudid on jalule seatud tänu rahvahulkade aktiivsele võitlusele. Juba üle saja aasta juhivad marksistid rahvahulkade võitlust demokraatlike õiguste ja vabaduste eest ning just kommunistlikud ja töölisparteid on näidanud ennast nende õiguste ja vabaduste kõige järjekindlamate, otsustavamate ja mehisemate kaitsjatena; imperialistlik kodanlus aga keeldub neist oma klassihuvide kasuks. Kui kodanlik propaganda sooviks anda objektiivset hinnangut marksistide suhtumisele kodanlikku demokraatiasse, siis võiks ta tuua niisuguseid ilmekaid näiteid tänapäeva elust, nagu seda on sõjajärgseil aastail toimunud Prantsusmaa ja Itaalia kommunistide võitlus riikliku korra demokratiseerimise ja uute, demokraatlike konstitutsioonide vastuvõtmise eest, nagu seda on Ameerika Ühendriikide kommunistide väljaastumised «Õiguste seaduseelnõu» kaitseks jne.

Võtame kas või ühe konkreetse küsimuse — marksistide suhtumise kodanlikesse parlamentidesse. Kodanlikud «kriitikud» püüavad marksiste kujutada sellistena, kes eitavad igasugust kodanlike parlamentide kasutamist demokraatia ja sotsialismi eest võitlemiseks. Nii näiteks, valides meelevaldselt rea tsitaate Marxi ja Lenini töödest, teeb Mayo kokkuvõtte: «Marx... uskus vähe parlamentlikku demokraatiasse. Lenin võttis üle Marxi skepsise parlamentide suhtes...»

Siin on tegemist marksismi-leninismi klassikute ja eriti V. I. Lenini selle seisukoha ilmse moonutamisega, mille nad asusid kodanlike parlamentide suhtes. V. I. Lenini töödes, näiteks tema raamatus ««Pahempoolsuse» lastehaigus kommunismis», paljastatakse kodanliku parlamentarismi klassipiiratus ning arendatakse ühtlasi marksistlikku teesi selle kohta, et kommunistidel on võimalik ära kasutada kodanlikke parlamente võitluseks demokraatia ja sotsialismi eest. Seda teesi arendati nüüd loovalt edasi NLKP XX kongressi otsustes. Kodanluse ideoloogid võiksid vaadata ka kodanlike maade kommunistlike parteide programmidokumente, näiteks Inglismaa Kommunistliku Partei programmi. Nendes dokumentides pööratakse palju tähelepanu küsimustele, mis käsitlevad võitlust selle eest, et säilitataks parlamentarismi printsiibid ja et kodanlikku parlamenti kasutataks üleminekuks kapitalismilt sotsialismile. Prantsusmaa Kommunistlik Partei ja Itaalia Kommunistlik Partei on

sõjajärgsel perioodil saavutanud oma parlamentlikus tegevuses suurt edu. Sealjuures lähtuvad kommunistid juba Marxi poolt esitatud teesist, et tööliklass suudab parlamendi ümber kujundada rahvahulkade petmise vahendist rahvavõimuorganiks.

Kodanliku demokraatia marksistlikul käsitlemisel ei ole mõistagi midagi ühist oportunistliku, revisionistliku käsitlusega. Erinevalt marksismist-leninismist, mis loeb võimalikuks kodanliku demokraatia mõnede positiivsete külgede kasutamist, soovivad revisionistid töötajail kodanliku demokraatiaga leppida ja loobuda võitlusest proletariaadi diktatuuri eest.

Alla kriipsutades sotsialistliku demokraatia põhjalikku erinevust kodanlikust demokraatiast, kirjutas Hiina ajaleht «Ženminžibao» artiklis «Veel kord proletariaadi diktatuuri ajaloolistest kogemustest»: «Ei tohi mingil juhul lubada, et sotsialistlikku demokraatiat vastandataks proletariaadi diktatuurile ja ära vahetataks kodanliku demokraatiaga. Nii poliitiliselt kui ka majanduslikult ja kultuuriliselt seisab sotsialistliku demokraatia ainus eesmärk proletariaadi ja kõigi töötajate sotsialismiürituse kindlustamises, nende aktiivsuse arendamises sotsialismi ülesehitamisel, nende aktiivsuse arendamises võitluses kõigi sotsialismivastaste jõududega. Seepärast, kui mingisugust demokraatiat võib ära kasutada sotsialismivastaseks tegevuseks või sotsialismiürituse nõrgendamiseks, siis ei saa sellel niinimetatud «demokraatial» olla mitte midagi ühist sotsialistliku demokraatiaga.»

Proletariaadi diktatuuri sügav demokratism ilmneb selgesti mitte ainult sisepoliitikas, vaid ka rahvusvaheliste suhete valdkonnas. Kogu maailmale on teada, et just sotsialistlikud riigid ei võitle mitte sõnades, vaid tegelikult rahu ja rahvusvahelise julgeoleku eest. Juhindudes kahe süsteemi — sotsialistliku ja kapitalistliku süsteemi — rahuliku kooseksisteerimise võimalikkuse leninlikust õpetusest, teostab Nõukogude riik oma olemasolu esimestest päevadest alates kõrvalekaldumatult rahu- ja rahvaste sõpruse poliitikat.

Sotsialistliku leeri riikide välispoliitika järjekindel rahuarmastav iseloom ilmneb eriti kujukalt tänapäeva tingimustes, kus NSV Liidu, Hiina Rahvavabariigi ja kõigi rahuarmastavate riikide jõupingutused kujutavad endast ülitähtsat tegurit, mis ei lase imperialistidel valla päästa uut

verist tapatalgut massilise hävitamise relvade kasutamise-
ga.

Nõukogude Liit ja tema vaprad relvastatud jõud päästsid Suure Isamaasõja ajal maailma tsivilisatsiooni fašistlike pogrommide organiseerijate käest. Ka meie päevil on NSV Liidu ja teiste sotsialistlike maade vankumatu ning järjekindel seisukoht nurja ajanud imperialistlike agressorite kavatsused ja sõjalised avantüürid Koreas, Vietnamis, Egiptuses.

Rahu kindlustamine — see on eluliselt tähtis küsimus kogu maailma rahvastele. Rahu kaitsmine sotsialistlike riikide poolt — kas see ei ole tähtis demokratismi avaldus? Ja on täiesti ilmne, et relvastumise võidujooksu, rahvusvaheliste provokatsioonide ja sõjaliste avantüüride poliitikal ei ole midagi ühist tõelise demokraatiaga.

Imperialistid, kes päästsid valla verise Inglise—Prantsuse—Iisraeli agressiooni egiptuse rahva vastu, kes valmistasid ette kontrrevolutsioonilise mässu Ungaris ning avaldavad nüüd igati vastupanu relvastumise võidujooksu lõpetamisele, massilise hävitamise relva keelamisele ja rahvusvahelise pinevuse lõdvendamisele, — need ongi tegelikult rahu ja rahvusvahelise rahvaste julgeoleku vaenlased.

Kuidas võib nende faktide valguses kõnelda kodanliku korra «demokratismist» ja sotsialistliku korra «antidemokratismist»?

Proletariaadi diktatuuri sügav demokratism rahvusvaheliste suhete sfääris avaldub selgesti vennalikes rahvusvahelistes sidemetes, vastastikuses abis ja vastastikuses appitulekus, mis on iseloomulikud sotsialistliku leeri maade vahelistele suhetele. Sotsialistlikud riigid aitavad üksteist omakasupüüdmatult. Sotsialismimaade vastastikused suhted on uut tüüpi suhted. Nad erinevad põhjalikult kapitalistlike maade vahelistest suhetest, mis luuakse «tugevale kuuluva õiguse» järgi, halastamatu džungliseaduse järgi.

Sotsialistliku leeri maade uute vastastikuste suhete ilmekaks näiteks on see majanduslik abi, mida Nõukogude Liit osutab Hiina Rahvavabariigile ja teistele rahvademokraatiamaadele. Tööstusettevõtete ehitamine, teaduslik-tehniliste dokumentide edasiandmine, tootmise organiseerimise eesrindlike kogemuste vahetamine, pikaajalised laenud ja krediidid, abi tootmise korraldamisel ja aatomienergia rahu-liku kasutamise korraldamisel — niisugused on mõned NSV Liidu ja rahvademokraatiamaade tõeliselt võrdõigus-

like ja omakasupüüdmatute vastastikuste suhete jooned. Majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö saavutuste vastastikune vahetamine rikastab maailma sotsialistliku süsteemi rahvaid eesrindlike kogemustega.

Sotsialistlike riikide koostööd tehakse ka nende kaitsevõime ja julgeoleku tugevdamise suunas.

Sõjalisel alal on Nõukogude Liidu ja rahvademokraatiamaade vastastikuste suhete tähtsaks aluseks Varssavi leping, mille järgi selle osalised võtsid endale vastavad poliitilised ja sõjalised kohustused, sealhulgas kohustuse tarvitusele võtta nende kaitsevõime tugevdamiseks vajalikud kooskõlastatud abinõud selleks, et garanteerida oma piiride ja territooriumide puutumatus ning tagada kaitse võimaliku agressiooni eest.

Sotsialistliku leeri maade pidevalt tugevnev võimsus ja süvenev koostöö ajab vihale imperialismi poliitikud ja ideoloogid, kes püüavad kõigest väest nõrgestada ja lõhkuda sotsialistlike riikide ühtsust.

Sotsialistliku maailmasüsteemi tekkimise esimestest päevadest alates on kodanlik propaganda alati püüdnud moonutada sotsialistlike riikide vastastikuste suhete iseloomu ning valesi kujutada nende suhete aluseks olevat proletaarse internatsionalismi printsiipi.

Proletaarne internatsionalism lähtub proletariaadi ja kõigi maade töörahva põhiliste huvide ühtsusest võitluses ühise vaenlase — maailma kodanluse vastu. See printsiip on leidnud ilmeka väljenduse Marxi ja Engelsi palavas üleskutses: «Kõigi maade proletaarlased, ühinege!»

Tänapäeva tingimustes tagab sotsialistlike maade vastastikuste suhete aluseks olev proletaarse internatsionalismi printsiip niihästi iga üksiku sotsialistliku maa kui ka kogu sotsialismileeri majanduse ja kultuuri õitsengu ja tugevnemise.

Proletaarne internatsionalism näeb ette rahvaste õiguste, nende rahvuslike huvide ja igatsuste, nende kultuuri austamist.

Kuid imperialismi ideoloogid püüavad sotsialistliku leeri maade sügavalt demokraatlike suhteid kujutada ühekülgetena, süüdistades Nõukogude Liitu «vahelesegamises» teiste maade siseasjadesse.

«Näitena» osutavad nad sündmustele Ungaris, kus Nõukogude Liidu relvastatud jõud aitasid Ungari Revolutsioo-

nilise Töölise ja Talupoegade Valitsuse palvel vennalikul ungari rahval maha suruda fašistlikku mässu.

Kodanlikud «kriitikud» jäävad truuks oma armastatud võltsimismeetodile.

Kelle huvides likvideeriti kontrevolutsiooniline mäss Ungaris? Millele oleks viinud mässajate võit?

Verine arveteõindamine ungari töörahva parimate esindajatega, Ungari töötajate sotsialistlike saavutuste likvideerimine, sõjakolde loomine Euroopa keskosas — see kõik ähvardas rahu, demokraatia ja sotsialismi jõude ja ainult Nõukogude Liidu poolt osutatud vennalik abi, mis oli proletaarsete internatsionalismi tõeliseks avalduseks, aitas ungari rahval kontrevolutsiooni jõududega toime tulla.

Proletaarsete internatsionalismi printsiipidest järjekindlalt kinni pidades pööravad Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei ja Nõukogude valitsus palju tähelepanu rahvademokraatiamaade vastastikustes suhetes varem esinenud puuduste ja vigade kõrvaldamisele.

Suure tähtsusega sotsialistliku leeri edasisele tugevnemisele on NSV Liidu valitsuse deklaratsioon 30. oktoobrist 1956 Nõukogude Liidu ja teiste sotsialistlike riikide vahel sõpruse ning koostöö arendamise ja edasise tugevdamise alustest. Selles suure ajaloolise tähtsusega dokumendis said uue kinnituse täieliku võrdõiguslikkuse, territoriaalse terviklikkuse ja sõltumatuse austamise, siseasjadesse mittevahelesegamise leninlikud printsiibid, millel rajanevad NSV Liidu vastastikused suhted teiste sotsialistlike riikidega.

Nii vastab proletariaadi diktatuuri riigi kogu tegevus nii sise- kui ka välispoliitika valdkonnas täielikult kõige laiemate rahvahulkade huvidele ja on sügavalt demokraatlik.

Ja mida kodanlikud «kriitikud» ka räägiksid, veenduvad kogu maailma rahvad sotsialismimaade kogemuste põhjal selles, et proletariaadi diktatuur, võimas ja kindel rahva võim on ainus tee demokraatia kättevõitmiseks kõigile töötajatele.

JUHTIMINE NLKP POOLT — SOTSIALISTLIKU DEMOKRAATIA TUGEVNEMISE JA EDASIARENEMISE TAGATIS

Proletariaadi diktatuuri kättevõitmisel ja tugevdamisel on otsustavaks tingimuseks kommunistliku partei juhtiv osa. Ainult tema teaduslikult põhjendatud marksistlik-leninlik poliitika ja loov tegevus rahvahulkade organiseerimisel ja koondamisel võivad tagada proletaarse revolutsiooni võidu, sotsialistliku demokraatia loomise ja pideva avardamise.

Mõistes, et sotsialistliku korra jõud seisab kommunistlike ja töölisparteide juhtivas tegevuses, suunavad sotsialismi avalikud vaenlased ja revisionistid oma «kriitika» põhilise tule marksistlik-leninlikule parteile proletariaadi diktatuuri süsteemis kuuluva juhtiva osa pihta.

Nad püüavad oma olemuselt sügavalt demokraatlikku juhtimist kommunistliku partei poolt kujutada «partei diktatuurina» tööliklassi, talurahva ja intelligentsi üle.

See valelik argument on olnud kodanliku propaganda relvaks Nõukogude riigi tekkimise esimestest päevadest alates. Provokatsiooniline vale «partei diktatuurist», mingisugusest partei «vägivallast» rahva suhtes paljastati juba V. I. Lenini töös ««Pahempoolsuse» lastehaigus kommunismis» ning meie partei asutaja ja juhi reas teistes töodes.

J. V. Stalin, andes leninismi vaenlastele vastulöögi, näitas oma töös «Leninismi küsimustest», et need laimavad väljamõeldised «partei diktatuurist» on täiesti alusetud.

Kuid sotsialistliku demokraatia tänapäeva «kriitikud» laulavad vanu väljamõeldisi uuel viisil. Nii näiteks kirjutab inglise sotsioloog R. Hunt raamatus «Marksism. Minevik ja olevik», et proletariaadi diktatuur «pole kunagi olnud ega võigi olla midagi muud kui partei diktatuur proletariaadi üle.» Milles siis näeb kodanlik propaganda sotsialistlikes riikides teostatava parteilise juhtimise «antidemokratismi»?

Üheks tema tähtsamaks «argumendiks» on väide nüüsguse ühiskondliku ja riikliku korra antidemokratismist, kus on olemas üksainus partei. See mõte ei kao kodanliku ajakirjanduse veergudelt, sellest on läbi imbunud kodanlike sotsioloogide kirjutised. Nii näiteks kirjutab Mayo: «Mitte mingisugune demokraatia . . . pole võimalik, kui pole olemas vähemalt kahte parteid . . .»

Demokraatia tähtsaimaks tunnuseks kuulutavad kodanluse ideoloogid mitme partei olemasolu riigis. Säärase kriiteeriumi esiletoomisega asendavad nad tegelikult riigi valitsemisest osa võtvate parteide poliitika küsimuse parteide arvu küsimusega.

Milliseid majanduslikke ja poliitilisi tendentse, misuguste klasside huve esindab ja väljendab üks või teine partei? Millises suunas mõjutab ta riigi poliitikat? Kodanlikud propagandistid ei vasta neile küsimustele ja hoiduvad koguni neid püstitamast.

Nad süüdistavad nõukogude ühiskondlikku ja riiklikku korda antidemokratismis sel «alusel», et NSV Liidus on olemas üksainus partei — Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei. Kelle huve see partei väljendab ja esindab?

Suure Lenini poolt asutatud kommunistlik partei on tegelikult tõestanud, et ta kaitseb kõigi töötajate huve. NLKP viis rahvahulgas võitlusse mõisnike ja kapitalistide vastu, keiserliku isevalitsuse vastu. NLKP juhtimisel teostas meie rahvas Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni, kindlustas sotsialismi võidu ning lahendab nüüd sotsialistliku ülesehitustöö lõpuleviimise ja järkjärgulise kommunismile ülemineku ülesandeid. Kogu meie partei — Nõukogude riigi juhtiva ja suunava jõu tegevuseks on rahva heaolu teenimine. Kõik tema pingutused on suunatud sellele, et tagada meie maa tootlike jõudude pidevat kasvu, suurendada rahva rikkusi, tõsta töötajate elutaset.

NLKP XX kongress relvastas nõukogude rahva kommunistliku ülesehitustöö suurejoonelise plaaniga, mida edukalt ellu viiakse. Koos sellega avasid kongressi otsused uued perspektiivid rahvusvahelisele kommunistlikule ja töölisliikumisele, kõigile progressiivsetele jõududele, kes võitlevad uue sõja ärarahoidmise eest, rahvaste vabaduse ja sõltumatuse eest.

Meie partei peajoone teoreetilises põhjendamises ja praktilises teostamises ning võitluses sotsialistliku majanduse edasise võimsa tõusu eest on etendanud väga tähtsat osa viimaseil aastail toimunud NLKP Keskkomitee pleenumid. Keskkomitee analüüsis põhjalikult meie majanduse seisukorda, saavutusi ja puudusi ning üksikute majandusalade mahajäämise põhjusi ning töötas välja rea abinõusid tööstuse ja põllumajanduse valdkonnas. Keskkomitee rõhutas, et tänapäeva tingimustes võib ja on tarvis rasketööstuse eelistatud arendamise baasil kindlustada põllumajanduse

järsk tõus ning kerge- ja toiduainetetööstuse kasv. Keskkomitee pleenumite otsustes on antud vastused meie maa majandusliku arendamise kõige elulisematele küsimustele ning näidatud, kuidas võib lühikese ajaga saavutada maksimaalseid tulemusi sotsialistliku tootmise laiendamise ja töötajate elutaseme tõstmise alal.

Töötajate materiaalse heaolu ja kultuuritaseme edasiseks tõstmiseks töötati NLKP Keskkomitee initsiatiivil välja ning viiakse ellu terve süsteem üritusi: tõsteti madalalpalgaliste tööliste ja teenistujate töötasu, võeti vastu NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus kolhoosnikute, tööliste ja teenistujate majapidamiste põllumajandussaaduste müügikohustuste kaotamisest alates 1. jaanuarist 1958, võeti vastu ja viiakse ellu riiklike pensionide seadus, mis on märksa parandanud pensionäride olukorda, pikendati naiste rasedus- ja sünnituspuhkust, laiendatakse lasteasutuste ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete võrku, luuakse koole-internaate, ehitatakse vanade- ja invaliididekodusid.

Nii nõukogude rahva kui ka kõigi maade rahvaste huvidele vastab täielikult kommunistliku partei poolt juhitava Nõukogude riigi välispoliitika — tema järjekindel võitlus rahu eest, rahvusvahelise pinevuse lõdvendamise eest, demilitariseerimise ja inimeste massilise hävitamise relva keelamise eest, kollektiivse julgeoleku eest Euroopas ja Aasias, kõigi rahvaste suveräänsuse ja sõltumatus eest.

NLKP XX kongressi poolt välja töötatud poliitika järjekindlaks ning kõrvalekaldumatuks elluviimiseks vajalike tingimuste kindlustamisel etendab määratu suurt osa NLKP Keskkomitee juunipleenumi (1957. a.) otsus Malenkovi, Kaganovitši ja Molotovi parteivastase grupi kohta. See grupp avaldas kangekaelset vastupanu üritustele, mida Keskkomitee ja kogu meie partei viis läbi NLKP XX kongressi poolt kavandatud poliitilise joone realiseerimisel. See grupp astus välja liiduvabariikide õiguste laiendamise vastu majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö ja seadusandluse valdkonnas ning samuti kohalike nõukogude osa tugevdamise vastu nende ülesannete lahendamisel. Ta avaldas vastupanu partei üritustele bürokratismi vastu võitlemisel ja suurekspaisutatud riigiaparaadi koondamisel ning püüdis nurja ajada niisugust tähtsat üritust nagu tööstuse juhtimise reorganiseerimine ja rahvamajanduse nõukogude loomine majanduspiirkondades, mida kiitsid heaks kogu

partei ja rahvas. Põllumajanduse küsimustes ilmutasid parteivastase grupi liikmed uute aktuaalsete ülesannete mitte-mõistmist. Nad ei tunnistanud kolhoositalurahva materiaalse huvitatuse tugevdamise vajalikkust põllumajandussaaduste tootmise laiendamisel. Nad olid kolhoosides vana, bürokraatliku planeerimiskorra kaotamise ja uue planeerimiskorra sisseseadmise ning samuti kolhoosnikute majapidamise põllumajandussaaduste müügikohustuste kaotamise vastu. Grupi liikmed pidasid mitte millegagi õigustatud võitlust kolhooside, oblastite ja vabariikide poolt aktiivselt toetatud partei üleskutsega — lähemal aastail järele jõuda Ameerika Ühendriikidele piima, liha ja või tootmises iga elaniku kohta. Välispoliitika valdkonnas ilmutasid parteivastase grupi liikmed inertsust ja segasid igati uute aktuaalsete ürituste läbiviimist, mis olid ette nähtud rahvusvahelise pinevuse lõdvendamiseks ja rahu kindlustamiseks kogu maailmas.

Abinõusid, mida NLKP võttis tarvitusele Malenkovi, Kaganovitši, Molotovi ja nendega ühinenud Šepilovi parteivastase grupi fraktsioonilise tegevuse likvideerimiseks, toetasid üksmeelselt kogu nõukogude rahvas ja kogu maailma demokraatlikud jõud. Need abinõud, samuti nagu kogu NLKP poliitika, vastavad rahvahulkade põhilistele huvidele, teenivad sotsialistliku demokraatliku edasiarenemist.

Otse vastupidiselt sellele, mida väidavad kodanluse ideoloogid, ei ole mitmeparteiline süsteem iseenesest hoopiski ühe või teise riigi demokraatliku tunnuseks. Kapitalistlikes maades on teatavasti olemas suur hulk kodanlikke parteisid, kes riigi valitsemisest osa võtavad ja üksteist vaheldumisi võimu juures asendavad või seda omavahel jagavad. Kuid kõik nad väljendavad oma klassi huve, mis tingivadki alati imperialistlike riikide valitsuste poliitika.

Ameerika Ühendriikides näiteks on olemas kaks põhilist kodanlikku parteid — vabariiklik ja demokraatlik partei. Sellest hoolimata ei kõrvalda see asjaolu reaktsioonilisi tendentse sise- ja välispoliitika valdkonnas, millede õhutamaks on kapital. Juba Engels, puudutades Ameerika Ühendriikide kaheparteilist süsteemi, kirjutas, et seal on «kaks suurt poliitiliste spekulantide jõuku, kes vaheldumisi haaravad eneste kätte riigivõimu ja ekspuuteerivad seda kõige rāpasemal viisil kõige rāpasematel eesmärkidel, ja natsioon on võimetu nende kahe suure poliitikute kartelli vastu, kes

näiliselt on tema teenistuses, kuid tegelikult valitsevad tema üle ja röövivad teda».¹

Pärast Teist maailmasõda oli Ameerika Ühendriikides võimul demokraatlik partei, seejärel asendas teda vabariiklik partei. Kuid olulisi muudatusi valitsevate ringkondade poliitikas ei toimunud. Relvastumise võidujooks ja pealetung töörahva elutasemele, töölisvastane, demokraatiavastane seadlusandlus (näiteks Taft-Hartley seadus, MacCarren-Woodi seadus ja 1954. aasta seadus «Kommunistliku tegevuse kontrollist»), «Ameerika-vastase» tegevuse kontroll — selles avaldub Ameerika Ühendriikide kodanlike parteide kaheparteiline sisepoliitiline kurss. Agressiivsete blokkide kokkuklopsimine, abistamise maski all teostatav ekspansioon, agressiivne «Eisenhoweri doktriin», kogu maailmas reaktsiooniliste režiimide toetamine, rahuarmastavate riikide desarmeerimisetepanekute saboteerimine, demokraatlike riikide vastu suunatud spionaaži- ja diversioonitegevus — see kõik iseloomustab Ameerika Ühendriikide välispoliitikat, mida toetavad nii selle maa vabariiklik kui ka demokraatlik partei.

Mitmeparteiline süsteem ei sega kodanlikke valitsusi põrmugi järjekindlalt üle astumast rahva tahtest. Nii teostati kuritegelik kallaletung Egiptusele maade-agressorite rahvaste tahte vastaselt. Lääne-Saksamaal ei seganud mitmeparteiline süsteem valitsevaid ringkondi ajamast militarismi ja fašismi elluäratamise poliitikat ning keelamast Saksamaa Kommunistlikku Parteid imperialistliku reaktsiooni huvides.

Kõik need faktid teevad täiesti ilmseks niisuguste arutluste täieliku alusetuse, nagu oleks üheparteiline süsteem ühiskondliku ja riikliku korra antidemokratismi tunnus. Samuti tuleb märkida, et sotsialistliku demokraatia kodanlikud «kriitikud», kuulutades üheparteilise süsteemi sotsialistliku riigi tingimata vajalikuks tunnuseks, ignoreerivad proletariaadi diktatuuri poliitiliste vormide mitmekesisust tänapäeva tingimustes.

Üheparteiline süsteem NSV Liidus on kajastanud ja kajastab maailma esimese sotsialistliku tööliste ja talupoegade riigi tekkimise ja arenemise spetsiifilisi ajaloolisi tingimusi. Meie maal, sotsialistliku ühiskonna tingimustes, kus on likvideeritud antagonistlikud klassid, ei ole majan-

¹ K. Marx ja F. Engels, Valitud teosed, I kd., lk. 381—382.

duslikku ega sotsiaalset alust paljude parteide eksisteerimiseks.

Kuid sellest ei järeldu hoopiski, et teistes sotsialismi ehitavates maades ei või teatavatel ajaloolistel tingimustel riigi valitsemisest osa võtta kommunistlike parteide kõrval ka teised demokraatlikud parteid. Muidugi säilib sel juhul marksistlike parteide kui töölisklassi ja kogu rahva huve kõige täielikumalt ja järjekindlamalt kajastavate parteide juhtiv osa. Sotsialismi eest võitlemise ajaloolised kogemused Hiina Rahvavabariigis ja mõnedes teistes rahvademokraatiamaades, kus kommunistliku partei kõrval eksisteerivad ja töötavad uue elu ülesehitamisel kaasa ka teised demokraatlikud parteid, kummutavad veenvalt kodanluse ideoloogide väited, et kommunistid pooldavat alati ja igasugustel tingimustel üheparteilist süsteemi.

Hiina Rahvavabariigis eksisteerivad ja võtavad riigi valitsemisest osa kommunistliku partei üldtunnustatud juhtiva osa juures teised demokraatlikud parteid ja organisatsioonid, kes kuuluvad Ühtsesse Demokraatlikku Rahvarindesse (näiteks Demokraatlik Liiga, «3. Septembri Ühing», Kuomintangi Revolutsioonikomitee jne.). Nende parteide sotsiaalseks aluseks on rahvuslik kodanlus, väikekodanluse ülemised kihid ja osa intelligentsist. Kõigi nende parteide esindajad on tähtsatel riiklikel ametikohtadel — nad on Hiina Ülemaalise Rahvaesindajate Kogu Alalise Komitee esimehe asetäitjad, ministrid ja ministrite asetäitjad, Riikliku Kaitsekomitee liikmed jne. Hiina Kommunistliku Partei VIII ülehiinaline kongress märkis ära kursi kommunistide ja kõigi demokraatlike parteide vahelisele kauaaegsele koeksisteerimisele ja koostööle.

Ka suuremas osas Euroopa rahvademokraatiamaades on olnud ja on olemas mitmesuguseid poliitilisi parteisid — talupoegade, töötava intelligentsi ja käsitöölise parteisid. Need parteid teevad koostööd kommunistlike parteidega, kes etendavad suunavat ja juhtivat osa riigi valitsemisel ja uue elu ülesehitamisel.

Nagu näeme, ei pea kodanliku propaganda «kriitika» ka selles punktis vastu kontrollile faktidega.

Demagoogiliste targutuste kõrval ühiskondliku korra antidemokratismist üheparteilise süsteemi olemasolul püüab kodanlik propaganda moonutada partei ja rahvahulkade vastastikuste suhete olemust.

Sotsialistliku korra vaenlased väidavad, et parteil ole-

vat ülevõim rahvahulkade üle, ta sundivat töötajaile ja nende organisatsioonidele peale oma tahet.

Taoliste väljamõeldiste valelikkus on täiesti ilmne. Kõigepealt, mida kujutavad endast kommunistlikud ja töölisparteid? Need on organisatsioonid, kes ühendavad töörahva eesrindlikku osa, kõige teadlikumaid võitlejaid kommunismi võidu eest tööliklassi, talurahva ja intelligentsi hulgast. Edasi, kuidas kommunistlikud ja töölisparteid teostavad oma juhtivat osa sotsialistlikes riikides?

Võtame NSV Liidu. Kõigi kommunistliku partei ja Nõukogude valitsuse poolt välja töötatud ürituste elluviimisel kuulub otsustav osa nõukogude rahvale — uue elu tõelisele loojale. Rahvaga lahutamatu seotud partei teostab oma poliitikat rahvahulkade riiklike ja ühiskondlike organisatsioonide kaudu, kõigepealt töörahva saadikute nõukogude kaudu. Juba VK(b)P VIII kongressi otsustes 1919. aasta märtsis kriipsutati alla: «Oma otsused peab partei ellu viima nõukogude organite kaudu, Nõukogude konstitutsiooni raamides.»

Oma tegevuses sotsialistliku riigi juhtimisel toetub partei ühiskondlikele massiorganisatsioonidele: ametiühingutele, kes ühendavad 47 miljonit töötajat, peaaegu 20-miljonilisele komsomolile, kolhoosidele, kultuuri-, teaduslikele, tehnilistele ja paljudele teistele ühiskondlikele organisatsioonidele.

Rahvademokraatiamaades teostavad kommunistlikud ja töölisparteid oma poliitikat samuti ulatuslikesse Rahvarinde tüüpi massiorganisatsioonidesse ühinenud ametiühingute, kooperatiivide ja noorsooühingute aktiivsel osavõtul ja toetusel.

Sotsialistliku riigi majanduse ja kultuuri arendamise juhtimisel toetub kommunistlik partei töörahva rikkalikele kogemustele ja loomingulisele initsiatiivile. Sellest annavad ilmekalt tunnistust meie maa keskuses ja kohapeal eriti viimasel ajal regulaarselt kokku kutsutavad tootmis-eesrindlaste — ehitajate, kolhoosnikute, uudismaadel töötajate jne. — nõupidamised. N. S. Hruštšovi ettekande teesides «Tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organiseerimise edasisest läiustamisest» on öeldud: «Iga kord, kui meie maa elus on saanud vajalikuks põhjalikud muudatused, kui on aset leidnud tähtsad sündmused, on Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei pöördunud meie maa laiate töörahvahulkade poole, rahva poole. Ja see on loomulik,

sest kommunistliku partei kogu tegevus on nõukogude rahva elust lahutamatu, ning parteil ei ole ega saagi olla teisi huve peale rahva huvide, peale hoolitsuse rahva hüvangu ja õnne eest. Ka seekord, nüüd, kui on saanud vajalikuks tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise põhjalik reorganiseerimine, pöördub partei jälle rahva poole, esitab üldrahvalikuks arutamiseks ettepanekud, millele elluviimine avab uusi ja piiramatuid võimalusi meie sotsialistliku kodumaa igakülgseks arendamiseks.»

Kus, millisel kapitalistlikul maal tugineb valitsev partei oma poliitika väljatöötamisel ja elluviimisel rahvahulkade nii suurele aktiivsusele ja toetusele?

Seda muidugi ei ole ega saagi olla ühelgi kodanlikul maal. Seal ei vasta valitsevate kodanlike parteide poliitika rahvahulkade huvidele ja on nendega koguni otseses vastuolus. Seepärast püüavad kodanlikud parteid «teha poliitikat» nii, et see oleks rahvahulkade eest varjatud. Ameerika Ühendriikides näiteks määratakse sise- ja välispoliitika põhisuunad Rahvusliku Töösturite Assotsiatsiooni, Kaubanduspalati ja teiste monopolistliku kapitali juhtivate organisatsioonide juhtivate organite salaistungitel. Nemad finantseerivadki suurimaid kodanlikke poliitilisi parteisid, kes oma praktilises tegevuses viivad ellu monopolide — Ameerika tõeliste peremeeste — ettekirjutusi.

Isegi kodanlikud autorid on sunnitud tunnistama, et Ameerika Ühendriikides peetakse vabariiklikku ja demokraatlikku parteid ülal monopolide rahadega ning et nad teostavad monopolidele meelepärast poliitikat. Nii näiteks kirjutab ameerika sotsioloog P. Herring oma raamatus «Demokraatia-poliitika»: «Kui nii palju ühiskondlikke väärtusi on müüdavad, siis ei saa teie otsustada, kui kaugele ulatub raha võim, kuni te pole uurinud hinda. Kui kunstniku talent on turul müüdav, miks siis ei lohi osta seaduseandja teeneid? Kui edu mõõdetakse rikkusega, siis milline autasu, kui mitte raha, suudab kõita ühiskonna teenrit? Kuna tekiavad taolised küsimused, siis on ilmne, et raha võib avaldada poliitikas niisugust mõju, mida on võimatu hinnata. Raha muutub ühiskondlike väärtuste väljendamise vahendiks. Rikkuse mõju tungib nii riiklikesse kui ka ärisuhetesse. Raha on vaja, et pidada ülal poliitilisi parteisid, aga poliitiliste parteide toetus on tihti vajalik bisnessi eduks...»

Ameerika tegelikkus on tunnistuseks sellele, et paljud valitsevate kodanlike parteide poolt ellu viidud reaktsiooni-

lised aktid, näiteks niisugused, nagu töölisvastane Taft-Hartley seadus, riigiteenijate «lojaalsuse kontroll» ja kommunismivastane seadusandlus, töötati välja Rahvusliku Töösturite Assotsiatsiooni ja Kaubanduspalati mitmesugustes komiteedes. Teine näide. Kurikuulus «Eisenhoweri doktriin», nagu selgus ajalehes «Neues Deutschland» avaldatud ameerika «naftakuninga» Rockefelleri salajasest kirjast Ameerika Ühendriikide presidendile, kutsuti ellu monopolide otsese juhendite põhjal.

Millisest rahvahulkade osavõtust partei poliitika kindlaksmääramisel saab üldse juttu olla, kui sealsamas Ameerika Ühendriikides ei vabariiklikus ega demokraatlikus parteis, kes teineteist perioodiliselt võimu juures asendavad, ei tunta alalist partei liikmeskonda kuulumist. Kõik partei igapäevase tegevuse küsimused lahendab kitsas tasuliste ametnike ring.

Ameerika kodanlike poliitiliste parteide tegevuses etendavad määratu suurt osa niinimetatud bossid. Poliitiline boss — see on printsiibitu, müüdav politikaan, kes tegelikult kontrollib teatava linna või rajooni poliitilist elu. Monopolide helde tasu eest «sokutab» boss riiklikele ametikohtadele neile meelepäraseid inimesi, taotleb monopolidele vajalike aktide vastuvõtmist, muretseb kapitalistlikele koondistele kasulikke riiklike tellimusi, autasusid, kontsessioone jne. Bossi tegevusmeetoditeks on äraostmine, šantaaž, hirmutamise ja terror. Poliitilised bossid on tavaliselt seotud kuritegelike elementidega — gangsteritega, keda nad kasutavad oma eesmärkide saavutamisel. Selleks, et end isegi mitte formaalselt piirata mingisuguste raamidega ja pääseda vastutusest seadusevastaste mahhinatsioonide paljastamise puhul, ei asu poliitilised bossid üldreeglina väljapaistvatel ametikohtadel riigiaparaadis ega isegi mitte kodanlikes parteides. Nad eelistavad jääda varju, taotledes monopolide tahte rahuldamist ja isiklikku rikastumist ükskõik milliste vahenditega.

Paljud Ameerika Ühendriikide poliitikategelased võlgnevad oma karjääri eest tänu bossidele. Boss Penderghast Kansas Cityst, organiseerinud võltsitud valimised, viis senatisse endise presidendi Trumani. Hiljem tehti kindlaks, et Penderghasti valimismasin arvestas Trumani poolt antud 130 000 hääle hulka 60 000 ammu surnud valija häält.

Kodanlik professor Hinderaker iseloomustab ameerika poliitilisi bosse järgmiselt: «Kes on poliitikud? Kõigepealt

tuleb pähe mõte Thomas Joseph Penderghasti taolisest poliitilisest bossist Kansas Cityst Missouri osariigis. See inimene ei seadnud valimistel iialgi üles oma kandidatuuri, kuid temal oli oma territooriumil suurem võim kui mõnel riigiametisse valitud mehel. Jaotades tööd ja käsutades ühiskondlikke teenistusi, kontrollides valimisi ja omades rangelt distsiplineeritud organisatsiooni, võis ta otsustada, kes saab linnapeaks, kuberneriks ja Ameerika Ühendriikide senaatoriks. Ta kontrollis lepingute jaotamist linna omavalitsuse ja osariigi organite poolt ning rikastus ise oma tsemenditehaste ja vägijookide vabrikute läbi. See oli inimene, kes sõna tõsisel mõttes viskas oma linna ja osariigi kaela poomissilmuse ja kellel seoses sellega polnud sugugi väike mõju üldriiklikule poliitikale.»

Kodanlike poliitiliste parteide antidemokratism avaldub selles, et nad püüavad kõigi vahenditega kõrvaldada poliitikast osavõtult ühiskondlikke organisatsioone ja töörahva parteisid. Kommunistlike ja töölisparteide keelamine, ametiühingute poliitilise tegevuse piiramine, progressiivsete parteide ja organisatsioonide diskrimineerimine seadusandlike organite valimistel, samuti ka täidesaatva võimu organite moodustamisel — see iseloomustabki kodanlike poliitiliste parteide tegevust.

Selle ilmekaks näiteks on Prantsusmaa Kommunistliku Partei suhtes kasutatavad diskrimineerimisvahendid. Prantsusmaal kehtib valimissüsteem, mis teeb võimatuks valijate tahtele vastava õiglase kohtade jaotuse parlamendis. Suuremas osas valimisringkondades saab kõik mandaadid see partei või see parteide blokk (valimisliit), kes on saanud absoluutse häälteenamuse, s. o. 50 protsenti pluss kas või üksainus hääl. Ülejäänud parteid aga ei saa ühtki mandaati, kuigi nende kandidaatide poolt hääletas suur osa valijaid.

Seda süsteemi kasutades ühinevad kodanlikud parteid selleks, et kommuniste ilma jätta seaduslikust esindusest parlamendis. Pärast niisuguse valimissüsteemi sisseseadmist jäi kommunistlik partei järjekordsetel valimistel Prantsusmaal ilma 82 kohast parlamendis. Ühe saadiku valimiseks nõuti kommunistlikult parteilt keskmiselt 50 350 häält, sellal kui ühe saadiku valimiseks sotsialistlikust parteist läks vaja 26 130 häält ja katoliiklikust parteist — 28 320 häält. Neile kitsendustele vaatamata asub Prantsusmaa Kommunistlik Partei mandaatide arvu poolest parlamendis

kõigi teiste parteide hulgas esikohal, kuid ta jäetakse ilma seaduslikust õigusest osa võtta valitsusest.

Kõiki progressiivseid organisatsioone ja elemente poliitikast eemal hoides tõmbavad Ameerika Ühendriikide kodanlikud poliitilised parteid omal maal reaktsiooniliste ürituste ja välismaal agressiivsete ürituste läbiviimiseks laialdaselt kaasa «Ku-Klux-Klani» ja «Ameerika Leegioni» tüüpi profašistlikke organisatsioone ning samuti pagulaste salaluure- ja kontrevolutsioonilisi keskusi.

Järelikult ei ole asi tegelikult sugugi nii, nagu seda kujutavad sotsialistliku demokraatia kodanlikud «kriitikud»: mitte marksistlik-leninlikud parteid, vaid kapitalistide klass ja nende parteid sunnivad massidele peale oma rahvavastase poliitika, laskmata töötajaid osa võtta riigi valitsemisest.

Püüdes näidata vales valguses kommunistlike ja töölispartei juhtivat osa proletariaadi diktatuuri süsteemis ning kujutada seda süsteemi «partei diktatuurina», väidab kodanlik propaganda samuti, et marksistlik-leninlikud parteid olevat likvideerinud teadlaste, kirjanike ja kunstnike loominguvabaduse. Kodanlikud «kriitikud» levitavad intensiivselt väljamõeldisi sellest, et sotsialismimaades puuduvat loova töö inimestel igasugune iseseisvus ja et nad olevat sunnitud tegutsema riigi ja partei organite juhendite järgi.

Taoliste laimavate väidete aluseks on teaduse ja kunsti arengu parteilise ja riikliku juhtimise olemuse sihilik väärilt tõlgitsemine.

Igasuguses klassiühiskonnas on valitsevad klassid alati püüdnud ja püüavad oma riiklike ja teiste organisatsioonide kaudu avaldada mõju teaduse ja kunsti arengule. See on täiesti mõistetav, sest need on oma tohutu mõjujõu tõttu ideoloogilises võitluses võimsaks relvaks.

Sotsialistliku korra tingimustes on parteilise ja riikliku juhtimise eesmärgiks loodus- ja ühiskondlike nähtuste sügav objektiivne uurimine, rahva kultuuritaseme tõstmine, töötajate kommunistlik kasvatamine.

Tegutsedes alati rahva huvides, kuulutavad ja teostavad kommunistlikud ja töölisparteid avalikult ja otseselt oma juhtivat osa teaduse, kirjanduse ja kunsti valdkonnas.

Milles seisab parteiline ja riiklik juhtimine?

See ei seisa hoopiski administreerimises, vaid loova töö inimeste veenmises ja kasvatamises marksistlik-leninliku ideelisuse vaimus, rahva ennatsalgava teenimise, oma tegevusse kriitiliselt suhtumise vaimus.

V. I. Lenin ütles: «Igal kunstnikul... on õigus luua vabalt, oma ideaali kohaselt, mitte millestki sõltuvalt. Kuid, arusaadav, meie oleme kommunistid. Me ei tohi seista käed rüpes ning lasta kaosel areneda kuhu tahes. Me peame seda protsessi täiesti plaanikindlalt juhtima ja kujundama selle tulemusi.»

Teostades teaduse ja kirjanduse parteilise juhtimise leninlikke printsiipe, hoolitseb Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei pidevalt sotsialistliku ühiskonna vaimsete rikkuste arengu eest. Suure tähtsusega nõukogude kunsti arengu jaoks olid NLKP Keskkomitee otsused ideoloogilistes küsimustes aastail 1946—1948 ning samuti NLKP XX kongressi otsused.

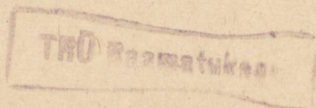
Teaduse ja kunsti arengut juhtides suunab Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei loova töö inimesi lepitamatusse võitlusse neile vaenuliku kodanliku ideoloogiaga. Ta kutsub neid ühtlasi üles julgele loovale initsiatiivile, sotsialistliku realismi meetodi rikkalike võimaluste, loova tegevuse mitmekesiste vormide täielikule ärakasutamisele.

Ka rahvademokraatiamaade kommunistlikud ja töölisparteid pööravad suurt tähelepanu teaduse ja kultuuri arengu juhtimisele, teostades seda samuti nagu NLKP demokraatlikes vormides, mis kindlustavad rahva loovate jõudude õitsengu ja lepitamatu võitluse kodanliku ideoloogia vastu. Väga heaks näiteks selles suhtes on hiina kommunistide kogemused. Hiina Kommunistlik Partei kuulutas teaduse ja kultuuri valdkonnas välja kursi: «Puhkegu õitsele sada lille, võistelgu sada koolkonda.» Rääkides selle kursi teostamisest, ütles Tžou En-lai: «Muidugi, me tegutseme niiviisi sotsialistliku kultuuri arendamiseks ja rikastamiseks, kuid mitte mingil juhul selle likvideerimiseks ja nõrgestamiseks.

Lenin ei nõrgendanud kunagi pehkinud kodanliku kultuuri kriitikat.

Praegu peab imperialism meiega ideoloogilisel rindel, samuti nagu kõigil teistel rinnetel, ägedat võitlust. Igasugune tegevusetus selles valdkonnas võib osutada äärmiselt kahjulikuks.»

Nagu märkisid hiljuti toimunud nõukogude kirjanike, kunstnike ja heliloojate üleliiduliste kongresside delegaadid, on partei juhtiv tegevus nõukogude kunsti edasise arengu tagatiseks. Oma sõnavõttudes paljastasid kongress-

side delegaadid kodanliku propaganda väljamõeldisi, mis moonutasid parteilise juhtimise olemust.

Võttes sõna teisel kirjanike kongressil, ütles M. Šolohov: «Meist, nõukogude kirjanikest, räägivad raevutsevad vaenlased välismaal, et meie kirjutavat partei juhendi järgi. Asi on pisut teisiti: igaüks meist kirjutab oma südame juhendi järgi, aga meie südamed kuuluvad parteile ja kallele rahvale, keda me oma kunstiga teenime.»

Kujutades moonutatult teaduse ja kultuuri parteilist juhtimist sotsialismimaades, vaikivad kodanluse ideoloogid muidugi sellest, et kapitalimaades kulgeb intelligentsi tegevus monopolistliku kapitali ja sellele alluvate riigorganite raugematu kontrolli all ja tõepoolest nende juhendite järgi. Kas ei sõltu kirjanik, kunstnik, helilooja, näitleja kapitalistlikus ühiskonnas täielikult kodanlikest kirjastajaist, teatrite, kinostuudiote, näitusesaalide omanikest? «Kodanlus,» kirjutavad Marx ja Engels, «on kiskunud pühadusesära kõigilt tegevusaladelt... Arsti, juristi, papi, luuletaja, teadusmehe on ta muutnud maksetavaiks palgatöolisteks.»

Paljusid loova töö inimesi sunnib rahakoti kontroll tihti loobuma oma kunstimaitsesest, loomingulistest kavatsustest ja poliitilistest veendumustest. Kogu maailmale on teada «mõtete kontrolli» kisendav fakt, mida teostavad Ameerika Ühendriikide valitsevad ringkonnad. Ameerika professor Sommerville kirjeldab «mõtete kontrolli» süsteemi ja kõigi progressiivselt meeletatud inimeste jälitamist Ameerika Ühendriikides järgmiselt: «...jaht kestab ja selle mastaabid laienevad pidevalt, haarates kogu maad ning kodanike ühiskondliku ja eraelu kõiki alasid... Seega võib iga kuuga üha suurenev hulk arvamus, tegusid, raamatuid, ajakirju, ajalehti, assotsiatsioone, organisatsioone, sõnu ja väljendusi, milliseid varem loeti lubatuiks, nüüd esile kutsuda kahtlusi ja olla jälitamise põhjuseks.»

Väljapaistva laulja ja rahu eest võitleja Paul Robesoni jälitamine, Hollywoodi progressiivsete kinotegelaste tagakiusamine, kooliõpetajate ja ülikooliprofessorite «lojaalsuse kontroll» — nii näeb tegelikult välja kapitalistliku maailma «loomisvabadus».

Pole juhuslik, et välismaa progressiivses kirjanduses nii tihti esineb andeka, vabaltmõtleva kirjaniku, kunstniku, näitleja, teadlase kuju, kelle elu ja loomingulised kavatsused muljus puruks halastamatu raha võim. Tarvitseb kas-

või ainult meenutada niisuguste raamatute kangelasi nagu Theodore Dreiseri «Geenius», Archibald Cronini «Tsitadell», Michell Wilsoni «Elu pimeduses» ja «Minu vend, minu vaenlane».

Peale selle lubatagu kodanlikelt «kriitikutelt» küsida, mispärast neis tingimustes, mida nad iseloomustavad «partei diktatuurina» ja loomisvabaduse puudumisena, saavutasid sotsialistliku maailma noor kirjandus ja kunst ajalooliselt lühikese ajaga nii väljapaistvat edu? Mispärast kiidetud «loomisvabaduse» tingimustes läheb üha raskemaks luua tõepäraseid realistlikke, tõeliselt kunstilisi teoseid ning samal ajal õitsevad lopsaka õiena igasugused väärnähtused kunstis? Igasuguse sisu kaotanud abstraktne maalikunst, modernistlik muusika, kuritegevuse ja ebamoraalsuse ülistamine kirjanduses, kinos, teatris — kõike seda juurutab imperialistlik reaktsioon oma surmaeelses raevus. Sellest rääkis reaktsiooniline ameerika kirjanik Henry Miller üsna avameelselt. Üks tema romaani «Vähi pöörijoon» kangelasi hüüab:

«Me oleme määratud hukkamisele, meil pole enam mingit lootust, mitte kellelgi meist. Kui see aga on nii, siis alustagem viimast kohutavat ulgumist, salvavat mõnitamist, sõjahüüdu: maha kaebused, maha eelegiad ja matuse-laulud, maha biograafiad ja ajaloolised uurimused, raamatukogud ja muuseumid, las surnud matavad oma surnuid. Need, kes me veel elame, tantsigem kraatri kohal oma viimast koletut tantsu.»

Niisiis on «loomisvabadus» kodanlikus ühiskonnas kõige ausa ja progressiivse tagakiusamine ning reaktsiooni ja vaimse mandumise äärmiste avalduste ergutamine. Töötajatele, kõigile ausatele intelligentsi esindajaile pole säärast «vabadust» vaja...

Vastupidiselt sellele, mida väidavad kodanlikud «kriitikud», ei tähenda kommunistlike ja töölispartei juhtiv tegevus muidugi mitte ainult mingisugust demokraatia piiramist, vaid, vastupidi, tagab demokraatia pideva tugevnemise kõigis sotsialistliku ühiskonna elusfäärides.

Vastupidiselt «kriitikute» vaeväidetele «partei diktatuurist» ilmutab just partei järjekindlalt hoolitsust ja initsiatiivi sotsialistliku demokraatia edasisel laiendamisel ja kõigi lõkete kõrvaldamisel tema arenguteelt.

Võtkem kas või käesolev etapp meie ühiskonna elus, mida iseloomustab nõukogude demokraatia edasiarenemine ja

laiade töörahva hulkade loova aktiivsuse kasv. Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei on välja töötanud ja viib järjekindlalt ellu niisuguste ürituste igakülgset programmi, mille eesmärgiks on tagada veel laiem rahvahulkade osavõtt kõigi meie maa majandus-, poliitilise ja kultuurielu küsimuste lahendamisest. See programm leidis endale väljenduse partei XX kongressi otsustes ning kooskõlas partei elu leninlike normidega regulaarselt kokku kutsutavate NLKP Keskkomitee pleenumite otsustes. Nende otsuste alusel on viimasel ajal saavutatud nõukogude töö elavnemine, on suurenenud nende osa majanduslikus ja kultuurilises ülesehitustöös. Nõukogud kasutavad nüüd täielikumalt neile Konstitutsiooniga antud õigusi meie maa majandus- ja poliitilise elu küsimuste lahendamisel, neile alluvate valitsemisorganite ja kohaliku tööstuse ettevõtete juhtimisel, ühiskondliku korra ja kodanike õiguste kaitse tagamisel.

Pidevalt kasvab ametiühingu-, noorsoo- ja teiste töörahva massiorganisatsioonide osa majanduslikus ja riiklikus ülesehitustöös.

Vastavalt aparaadi töö organiseerimise leninlikele printsiipidele on NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu viimaste aastate kestel teostanud tähtsaid üritusi administratiivaparaadi struktuuri lihtsustamiseks, koosseisude vähendamiseks ja töö parandamiseks. Vastavalt NSV Liidu Ülemnõukogu VII istungjärgu poolt vastu võetud seadusele «Tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organiseerimise edasisest täiustamisest» on kaotatud rida ministeeriume.

Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei on pööranud ja pöörab ka praegu väga suurt tähelepanu sotsialistliku seaduslikkuse kindlustamisele ja kodanike õiguste kaitsele. Alatiseks on tehtud lõpp niisugusele olukorrale, kus vaenulikud avantüristlikud elemendid võisid sepitseda valesüüdistusi ausate juhtivate töötajate ja tavaliste Nõukogude kodanike vastu. NLKP Keskkomitee ettepanekul rehabiliteeriti süütult süüdi mõistetud inimesed. Riikliku julgeoleku, kohtu- ja prokuratuuriorganeid on tugevdatud.

Kavandanud ja ellu viies sotsialistliku demokraatia edasise laiendamise programmi, tegutseb kommunistlik partei kriitika ja eneskriitika igakülgse arendamise läbiproovitud meetodi abil.

V. I. Lenin kriipsutas alati alla oma tegevuse enese-

kriitilise hindamise tähtsust kommunistliku partei jaoks. Märkides, et igas asjas võib olla vigu, õpetas V. I. Lenin, et ülesanne seisab selles, et mitte teha suuri vigu, et vigu õigeaegselt parandada, saada neist õppetunnid tuleviku jaoks. «Avalikult tunnistada viga,» õpetas V. I. Lenin, «avastada selle põhjused, läbi analüüsida olukord, mis tekitas vea, arutada tähelepanelikult vea parandamise vahendeid — see on tõsise partei tunnus, sellega täidab partei oma kohustused, see on klassi ja seejärel ka m a s s i kasvatamine ja õpetamine.»¹

Kritiseerides isikukultuse kahjulikke tagajärgi, näitas Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei leninliku printsiipaalsuse eeskuju meie tegelikkuse negatiivsete külgede võitmisel.

Partei poolt ära tehtud töö tulemusena tugevnes sotsialistlik ühiskonnakord veel enam, tõusis kõige laiemate rahvahulkade loov aktiivsus ning tugevnes ja laienes sotsialistlik demokraatia.

Kõik see kutsub imperialistide leeris esile meeletu viha. Vaenlased püüavad meie poolt kritiseeritavaid ja hukka mõistetavaid puudusi ja vigu meie töös kujutada sotsialistlikule süsteemile iseloomulike nähtustena, sotsialistliku korra nõrkuse ja «antidemokratismi» avaldustena. Neilt positsioonidelt teevad nad ohjeldamatut Nõukogude-vastast propagandat, püüdes sotsialismimaades esinevaid üksikuid ebakindlaid inimesi hirmutada ja enda poole meelitada.

Muidugi, sotsialistlike maade rahvad ja kapitalistlike maade progressiivne avalikkus lükkavad nõrdimusega tagasi imperialistliku reaktsiooni katsed laimata sotsialistlikku demokraatiat ja tema saavutusi. Siiski on võimatu mitte näha, et meil leidub veel üksikuid inimesi, kes kalduvad uskuma reaktsioonilise propaganda väiteid kapitalistliku demokraatia «võludest». Olles nakatatud väikekodanlikest iganditest, kordavad nad «kriitikavabaduse» maski all lääne propaganda võltse «argumente». Tahtmatult abistavad nad kommunismi avalikke vaenlasi ja kujutavad kõverpeeglis meie nõukogude sotsialistlikku ühiskonda. Kommunistlikud ja töölisparteid ning sotsialistlike maade avalikkus ei tohi ilmutada poliitilist hooletust ega mööda minna lugupidamatust suhtumisest sotsialistliku demo-

¹ V. I. L e n i n, Teosed, 31. kd., lk. 38.

kraatia suurtesse saavutustesse, mida varjatakse lobisemise ga igasuguse kriitika vabadusest kõigile.

«Kui kriitikavabadus,» õpetas V. I. Lenin, «tähendab kapitalismi kaitsmise vabadust, siis me hävitame selle kriitikavabaduse. Me oleme liikunud edasi. Kriitikavabadus on välja kuulutatud, kuid on vaja järele mõelda kriitika sisu üle.»¹

Ei saa olla mingit kriitikavabadust ei avalikele vaenlastele imperialismileerist ega revisionistidele, kes selle lipu all püüavad revideerida, moonutada ja eitada marksistlik-leninliku õpetuse põhialuseid: proletaarset revolutsiooni, proletariaadi diktatuuri, partei juhtivat osa. Püües steriliseerida marksismi revolutsioonilist hinge marksismi ühe või teise teesi kritiseerimise maski all on alati olnud üks rahvusvahelise oportunisti põhimeetodeid. Just niisugustelt positsioonidelt lähtudes tegutsesidki viimasel ajal mõned revisionistlikud elemendid üksikutes rahvademokraatiamaades. Ajaleht «Tribuna Rabotnicza», paljastades niisuguseid revisionismi avaldusi Poolas, kirjutas: «Sulgedes silmad reaalse poliitilise situatsiooni suhtes meie maal, jõuavad mõned seltsimehed järeldusele, et võib lubada igasuguse agitatsiooni täielikku vabadust, võib ja on vaja likvideerida tsensuuri, võib loobuda partei juhtivast osast jne. Sisuliselt andsid need seltsimehed järele kodanliku ja väikekodanliku ideoloogia survele, uskusid kodanlust ja tema argumente... Selle suuna ohtlikkus seisab selles, et ta võtab parteilt relvad ja demobiliseerib teda vaenlase ees, kes on tõstnud pea, kasutab ära meie igasuguseid nõrkusi ja tahab kukutada rahvalikku korda.»

Võideldes igasuguste «kriitikavabaduse» lipu all esinevate revisionismi avaldustega, lähtuvad sotsialismileeri maade rahvad klassivõitluse seaduspärasustest, mis on avastatud marksistlik-leninliku õpetuse poolt ja praktikas täieliku kinnituse leidnud. Sotsialismi ülesehitamise kogemused näitavad, et marksismivastased väljaastumised, mida maskeeritakse juttudega «kriitikavabadusest», kujutavad endast tihti kontrrevolutsiooniliste aktide vahetut ideoloogilist ettevalmistamist. Seda tunnistab veenvalt kontrrevolutsiooniline mäss Ungaris. Nagu teada, eelnesid mässule Nagy-Losonci grupi revisionistlik, lõhestav tegevus par-

¹ V. I. Lenin, Teosed, 31. kd., lk. 390.

teis ja «Petõfi kirjandusringi» liikmete kontrrevolutsioonilised väljaastumised.

Koos «Ameerika Hääle» ja «Vaba Euroopa» ässitavate üleskutsetega etendas nende gruppide tegevus provokatsioonilist osa sel perioodil, kus sisemine kontrrevolutsioon ja rahvusvaheline imperialistlik reaktsioon valmistasid ette fašistlikku mässu Ungaris.

Toome teise näite, mis näitab sotsialismi vaenlaste marksismivastaste «kriitiliste» väljaastumiste lahutamatu sidet nende kontrrevolutsioonilise tegevusega. 1955. aastal paljastati Hiina Rahvavabariigis Hu Fõngi grupi vaenulik tegevus. Grupi juht Hu Fõng, esinedes kriitikuna ja kirjandusteadlasena, paljastati algul kui kodanliku ideoloogia jutlustaja kirjanduse ja kunsti valdkonnas, kui äge marksismi vaenlane, kes pidas võitlust selle eest, et kirjandus ja kunst areneksid väljaspool marksistlikke ideid, kirjanduse ja kunsti alal töötajate rahvahulkadest lahutamise eest.

Hu Fõngi ja tema poolehoidjate edasine paljastamine tõestas, et nende ülejoosikute vaenulik tegevus ei piirunud hoopiski marksistlik-leninlike vaadete «kriitikaga» kirjanduse ja kunsti küsimustes. Nagu vaieldamatult tõestati, käisid Hu Fõng ja tema poolehoidjad juba ammu rahvademokraatliku korra õõnestamisele suunatud otsese kontrrevolutsioonilise tegevuse teed.

On tõestatud, et Hu Fõng ja tema poolehoidjad, tegutsedes selles suunas, täitsid imperialistliku reaktsiooni ja tšiangkaišiilaste kliki teatud jõudude otseseid juhendeid. Nimelt nende juhendite järgi lõi Hu Fõng laialthargnenud kontrrevolutsioonilise organisatsiooni, kelle esindajail õnnestus pageda paljudesse ühiskondlikesse ja riiklikesse asutustesse, armeesse ja kommunistliku partei ridadesse.

Võideldes kriitika kontrrevolutsioonilistel eesmärkidel kasutamise vastu, teevad sotsialismimaade kommunistlikud ja töölisparteid vahet sotsialismile vaenulikelt seisukohtadelt tehtava kriitika ja siira, kuid oskamatu ja ühekülgse kriitika vahel. Niisugune kriitika nõuab, et sellesse tähelepanelikult suhtutaks. Seda kriitikat ei saa muidugi samastada vaenlaste leerist tuleva kriitikaga. Partei võtab töötajate kriitilistest väljaastumistest kõik kasuliku ja õige, heites ühtlasi kõrvale kõik selle, mis on kõlbmatu ja väljastpoolt sisse toodud. Partei selgitab kriitiliste märkustega

esinevaile töötajaile kannatlikult, milles neil on õigus ja milles nad eksivad.

Printsipiaalset asjalikku kriitikat ja enesekriitikat igati ergutades hoolitseb partei ühtlasi selle eest, «et kriitika käiks asja sisu kohta ega võtaks mingil tingimusel kuju, mis võiks abistada proletariaadi klassivaenlasi».¹

Kriitika ja enesekriitika on majanduslikus ja riiklikus ülesehitustöös esinevate vasturääkivuste lahendamise ja puuduste kõrvaldamise praktikas läbiproovitud meetodiks. Kriitika ja enesekriitika arendamine on sotsialistliku demokraatia edasise laienemise tagatiseks.

Milliseid rafineeritud võtteid meie enesekriitikaga spekuloida püüvad kodanlikud propagandistid ka tarvitusele võtaksid, kasutab partei ka tulevikus seda läbiproovitud relva. Suur Lenin õpetas parteid mitte kartma vigu ja puudusi oma vaenlaste nähes esile tuua ja likvideerida. «Hõisaku kahjurõomust. Tehku oma narritempe. Igaühel oma osa. Meie aga ei anna ennast ei illusioonide ega ka pea longu laskmise võimusesse. Mitte karta oma vigu tunnistada, mitte karta mitmekordset, korduvat tööd nende parandamiseks — ja me jõuame kõige kõrgemasse tippu.»²

Nii kummutab kommunistlike ja töölispartei kogu tegevus, mis on suunatud sotsialistliku demokraatia tugevdamisele ja laiendamisele, veenvalt kodanlike kriitikute väljamõeldised partei juhtiva osa kohta.

Sotsialistliku demokraatia vastu suunatud kodanluse ideoloogide propagandistlik kampaania kukub läbi.

On teada, et kodanlikul propagandal, mis püüab valesti tõlgitseda sotsialismileeri maades viimastel aastatel hoogu läinud demokraatia edasise laienemise protsessi, õnnestus algul eksiteele viia üksikuid liialt usaldavaid ja mitte küllalt valvsaid inimesi. Kuid sotsialistliku korra kodanliku «kriitika» aluseks olevad vale, laim ja võltsimine määravad selle propaganda nurjumisele. Tuntud rahvalik kõnekäänd ütleb, et «valel on lühikesed jalad».

Raevu ja nõrdimusega lükkavad rahvad tagasi provokatsioonilised sotsialismivastased väljamõeldised. Vastuseks rahvusvahelise kontrrevolutsiooni jõudude aktiviseerumisele on sotsialistlike riikide töötajad veel tihedamalt

¹ V. I. Lenin, Teosed, 32. kd., lk. 220.

² V. I. Lenin, Teosed, 33. kd., lk. 184.

koondunud kommunistlike ja töölisparteide ning oma valit-
suste ümber. Sotsialismileeri maade ühtsus on veelgi tugev-
nenud. Vennalikud kommunistlikud parteid kapitalimaa-
des annavad vastulöögi kodanlikele ja reformistlikele lai-
majaile, kes püüavad halvustada sotsialistlikku demo-
kraatiat.

Ei, kodanlikel propagandistidel ei õnnestu sotsialistlikku
demokraatiat laimata. Vaenuliku propaganda metsikus
raevus näeb tööinimene, sotsialistliku riigi kodanik, vaid
tema poolt kord jäädavalt valitud tee õigsuse kinnitust.
Suure vene poedi Nekrassovi sõnade järgi «tõenduseks, et
õige on ta võitlus visa, ei ole talle kiidutorm, vaid õel
ja metsik vihakisa.»

Viimase aja sündmused annavad veel kord tunnistust
sotsialistliku demokraatia suurusest ja selle «kriitikute»
jõuetusest.

SISUKORD

Proletaarne revolutsioon — ajaloolise progressi tähtsamaid akte	4
Proletariaadi diktatuur — demokraatia kõrgeim tüüp	15
Juhtimine NLKP poolt — sotsialistliku demokraatia tugevne- mise ja edasiarenemise tagatis	40

Е. Песков, Б. Шабад
СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ ДЕМОКРАТИЯ
И ЕЕ «КРИТИКИ»

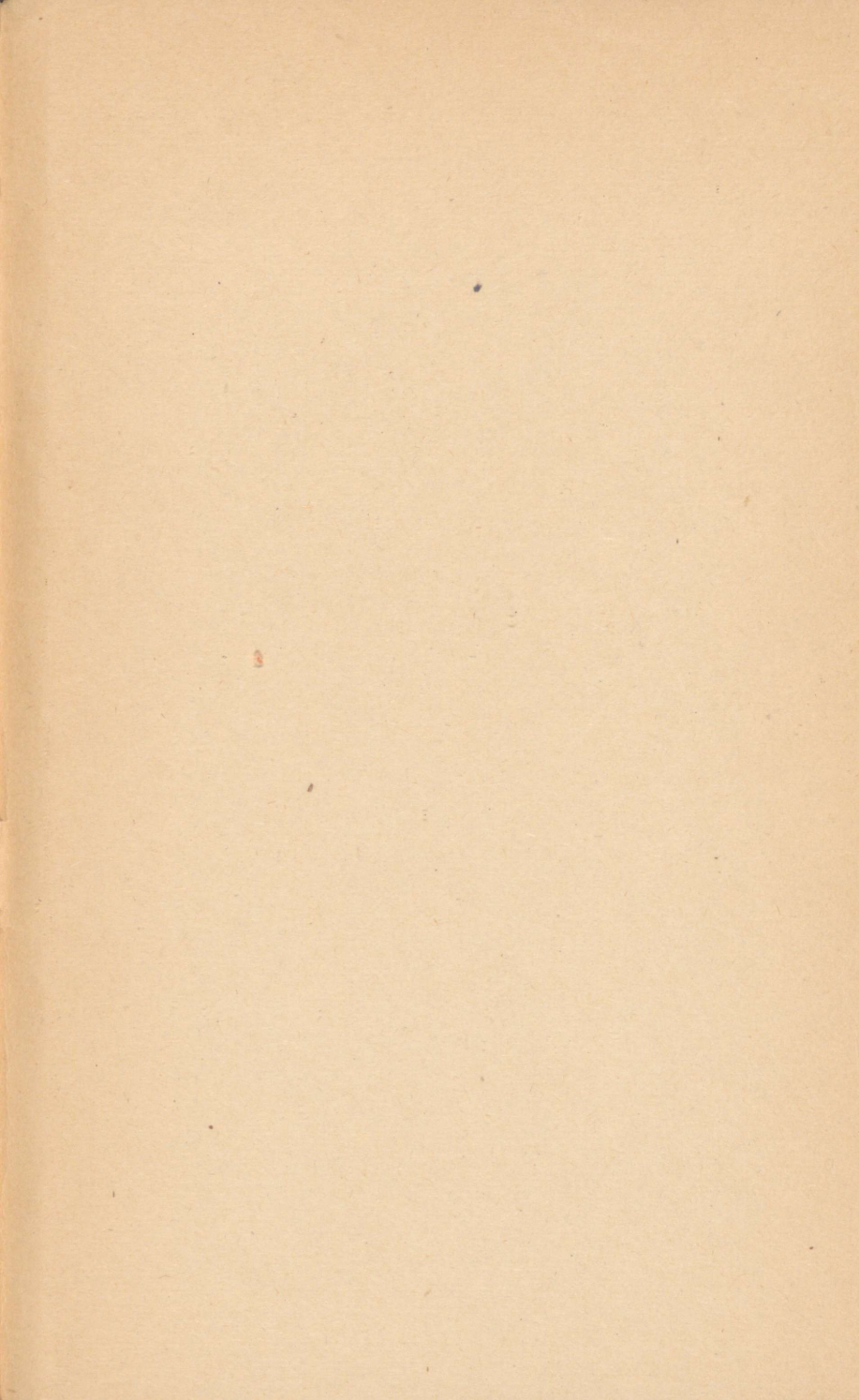
На эстонском языке
Эстонское Государственное Издательство
Таллин, Пярнуское шоссе, 10

•
Toimetaja H. Klement
Tehniline toimetaja E. Lumet
Korrektorid M. Juske ja H. Peel

Ladumisele antud 15. IV 1958. Trükkimisele antud 5. VII 1958. Paber 54×84, 1/16. Trükipoognaid 3,75. Formaadile 60×92 kohaldatud trüki-
poognaid 3,07. Arvutuspoognaid 3,49. Trükiarv 2000. Tellimise nr. 1584.

Trükikoda «Tartu Kommunist», Tartu, Ülikooli 17/19.

Hind 70 kop.

70 kop.

A-22180

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00392553 6